

Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

Läroarutbildningen

Allmänt utbildningsområde 61-90

Examensarbete

15poäng

Elevinflytande i skolan
- En studie om elevinflytande
i årskurs nio.

Författare: Ismail Akgun
Handledare: Claes Ericsson
Examinator: Anders Nelson
Vårterminen 2010

Demokratisk fostran leder till ett demokratiskt samhälle. Det är vad den svenska skolan har präglats starkt av de senaste sextio åren. Elever och lärare i den svenska skolverksamheten den senaste tiden har upplevt ett ökat inflytande. Detta till skillnad från dåtidens skolväsende, i början av 1900-talet där elever uppfostrades till att bli kristen-luthersk medborgare. Skolan har haft en viktig betydelse där huvuduppgiften har varit att förbereda eleverna till ökat demokratiskt deltagande och ansvarstagande i samhället. De styrdokument som präglar i den svenska skolan betonar starkt elevens inflytande och ansvar i skolan.

Syftet med min uppsats har varit att göra en studie av elevinflytande på grundskolenivå i skolverksamheten. För att studera detta använder jag mig av enkätundersökningar på tre klasser, på en högstadieskola i sydvästra Sverige. Resultatet från **enkätundersökningen** visade att eleverna uttryckte ett önskemål om ökat inflytande i skolverksamheten t.ex. genom att välja arbetssätt och arbetsområden. Majoriteten av eleverna visste vad elevinflytande innebar men enkätundersökningen visade också att eleverna hade begränsat inflytande i arbetssätt, arbetsområden och tester & prov. Dewey, Piaget och Freire förespråkar att elevernas delaktighet och engagemang i beslut som fattas i klassrummet är lösnande och givande. Resultat från elevernas undersökning överensstämde delvis med lärarnas svar i intervjun som menade att elevinflytande var nödvändig men att lärarna skulle sätta ramar för elevinflytande. Det är därför viktigt för mig som framtida lärare att ha i åtanke hur eleverna definierade elevinflytande. Det är främst dialog mellan elever och lärare, och kunna vara delaktig i beslut som fattas i klassen för att elevernas inläring ska vara effektiv och lösnande.

Kommentar [81]: Här har jag ändrat om lite och skrivit nytt, under det stycket.

Nyckelord: Elevinflytande, demokrati och läroplan.

PDF Complete

Your complimentary use period has ended. Thank you for using PDF Complete.

[Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features](#)

Nu när examensarbetet börjar närma sig sitt slut, så vill jag passa på att tacka alla som mer eller mindre har varit hjälpsamma med mitt examensarbete. Jag vill även tacka alla elever som har ställt upp med enkätundersökningen och alla lärare som har ställt upp med intervjuerna. Utan Er kunskap och material så hade jag inte klarat av detta. Därför ska ni ha ett stort tack.

Ett stort tack vill jag även ge till Claes som gett mig konstruktivt kritik under arbetets gång. Deras kunskap och kritik har utan tvekan varit ett starkt stöd, hjälp och vägledning.

Stort Tack till Alla!

Våren 2010

Halmstad Högskola

Ismail Akgun

1. Inledning	sid. 4
1.1 Syfte	sid. 5
1.2. Forskningsfråga	sid. 5
2. Bakgrund	sid. 6
2.1 Definition av begreppet demokrati	sid. 6
3. Elevinflytandets utveckling	sid. 9
3.1 Elevinflytande i läroplanen genom tiden	sid.10
3.2. Lgr 62	sid.10
3.3. Lgr 69	sid.10
3.4. Lgr 80	sid.11
3.5. Lpo 94 & 98	sid.12
4. Forskning och utredningar om elevinflytande	sid.13
5. Teori	sid.17
5.1. John Dewey	sid.18
5.2. Paulo Freire	sid.19
5.3. Piaget	sid.19
6. Material och metod	sid.21
6.1. Val av metod	sid.21
6.1.1. Urval	sid.21
6.1.2. Enkätens utformning	sid.22
6.1.3. Genomförande och bearbetning av resultat	sid.24
6.1.4. Bortfall	sid.25
6.1.5. Reliabilitet	sid.25
6.1.6. Validitet	sid.25
6.1.7. Generaliserbarhet	sid.27
6.2. Metod av intervjuer	sid.28
6.3. Forskningsetik	sid.31
7. Resultat av material	sid.32
7.1. Resultat av enkät	sid.32
Fråga 1. Vad innebär inflytande för dig som elev?	sid.33
Fråga 2. Får du vara med och säga till om hur ni ska göra tester och prov?	sid.33
Fråga 3. Får du vara med och avgöra vilka arbetsområden som ska tas upp?	sid.34
Fråga 4. Får du vara med och framföra hur ni ska arbeta?	sid.34
Fråga 5. Hur omfattande ser ditt inflytande ut i klassrummet?	sid.35
7.2. Resultat av intervjuer	sid.36
7.3. Intervjuperson A	sid.36
7.4. Intervjuperson B	sid.38
7.5. Intervjuperson C	sid.40
8. Analys	sid.42
8.1. Analys av frågan: Vad innebär elevinflytande för dig som elev?	sid.42

PDF Complete

*Your complimentary use period has ended.
Thank you for using PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features](#)

	och avgöra arbetsområden, arbetssätt	sid.43
		sid.45
8.3. Analys av frågan: Hur omfattande ser ditt inflytande ut i klassrummet		sid.45
9. Diskussion		sid.47
10. Metoddiskussion		sid.53
11. Relevans för yrkesutövning		sid.54
12. Vidare forskning		sid.55
13. Källförteckning		sid.56
14. Bilaga 1. Enkät		sid.59
15. Bilaga 2. Intervjuer		sid.63

Enligt mig kännetecknas demokrati hos eleverna i skolan av klassituation och elevråd. Till elevrådet väljer varje klass ut en eller två representanter som är med i skolans elevråd och där olika temadagar och andra aktiviteter bestäms och genomförs av representanter från olika klasser. Vi som lever i detta moderna och demokratiska samhälle uppfostras till att sprida innebörden av demokrati och förstå de demokratiska principerna i skolverksamheten.

Det har varit mycket intressant för mig som har annan kulturell bakgrund där dialog, kommunikation och samarbete mellan lärare och elever har sett annorlunda ut. Begreppet demokrati har på något sätt funnits där men har knappast varit aktuellt inom det turkiska skolväsendet. Elevråd har det inte ens varit tal om. I och med att jag gick halva grundskoleutbildningen i det turkiska och resterande i det svenska skolväsendet så har begreppet skolan, fått en annan mening och betydelse för mig:

öLäraren skall se till att alla elever oavsett kön, och social och kulturell bakgrund får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll, samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognadö (Utbildningsdepartementet 1994, Lpo 94, sid. 13).

På det viset har det varit mycket gynnsamt för mig som har annan kulturell bakgrund där jag har gått turkisk skola i fem år, svensk skola sex år och tillsammans med mina erfarenheter från Verksamhetsförlagd utbildning (VFU), verkligen relatera vilka möjligheter som finns i olika skolor när det gäller elevernas inflytande i skolan. Jag har varit på VFU både på kommunala och friskolor och det gjorde att mina erfarenheter och min bild av elevinflytande har varit olika. Jag har hela tiden haft vissa frågor i huvudet som jag har ställt till mig själv. Hur är det egentligen i klassrummet? Vad har eleverna att säga till om i klassrummet och hur mycket inflytande har de i skolverksamheten?

Syftet med denna uppsats är att göra en studie av hur elever i tre niondeklasser ser på elevinflytande på skolan. Syftet är att använda ett elevperspektiv. Detta är vad jag är nyfiken på och som mitt examensarbete kommer att handla om. Detta examensarbete är viktigt då den visar hur elever på en högstadieskola ser på elevinflytande.

1.2 Forskningsfråga

Under min utbildning till lärare så har jag granskat läroplanen där det tydligt skrivs att elever oavsett kön, ålder och social bakgrund ska ha inflytande över sin arbetsform och undervisningens innehåll. Det konstateras också att inflytandet ska stiga med ålder och mognad.

Elevinflytande är ett begrepp som är viktigt inom skolverksamheten och jag vill med denna studie få insyn i hur elever ser på elevinflytande. Jag bestämde mig, utifrån huvudfrågan, att även ha några följdfrågor som var inriktad på min forskningsfråga;

Huvudfråga;

1. Hur ser elever på sitt inflytande över olika aspekter av skolverksamheten?

Följdfrågor;

2. Inom vilka områden finns det mest elevinflytande i skolan?
3. Hur ser lärarna på elevinflytande i skolverksamheten i relation till elevernas i bl.a. arbetssätt och arbetsområden?

2. Bakgrund

Elevinflytande och demokrati har lyfts fram i flera styrdokument men trots **det** avspeglas detta inte i skolmiljön. Jag har sett, i stor utsträckning, att läraren håller de vanliga katederundervisningarna där elevers tankar och reflektioner inte lyfts fram. Detta är något som jag har sett under mina VFU platser. Med detta examensarbete vill jag göra en studie av hur eleverna ser på elevinflytande i skolan.

Kommentar [82]: Ändrats om här,

Elevinflytande är ett begrepp som ofta diskuteras och debatteras i dagens samhälle. Diskussionen började främst i mitten av femtioalet då begreppet demokrati började växa fram i skolväsendet. Man började tidigt diskutera elevinflytande i skolan. Tanken med elevinflytande var att elevernas delaktighet skulle öka samt att uppfostra framtida demokratiska medborgare (Isling 1988).

2.1 Definition av begreppet demokrati

Skollagen som stiftades 1984 syftade till att skolan ska sätta prägel på de demokratiska betydelseerna och grunder i skolverksamheten. Med stöd av skollagen så begränsas demokrati som demokratiska värderingar. Det är allt från människors frihet till jämlikhet, integritet och jämställdhet i samhället, därtill lojalitet och solidaritet med de svaga. Skolan bör låta eleverna ha ansvar och självständigt forma sin utbildning och lyfta fram elevens personliga ställningstaganden för att lyfta fram de demokratiska värdegrunden (Isling 1988).

Demokrati och elevinflytande är grunden för hela skolverksamheten. För att förbereda eleverna till att bli en demokratisk medborgare i sitt vuxna liv krävs det att man börjar redan i tidig ålder (Isling 1988). När man slår upp ordet demokrati i National Encyklopedin (NE) så får man svaren såsom att det är detsamma som folkmakt och folkstyre. Det råder dock delade meningar om vad demokrati egentligen innebär, eftersom demokratibegreppet såsom andra samhällsfrågor ständigt håller på att förändras (www.ne.se National Encyklopedin).

Ordet demokrati används för att symbolisera händelser och fenomen på många områden och lägen i samhället. Det saknas ett noggrant och klart språkbruk. Man kan säga att det inte är självklart vad demokrati är och hur den bör vara. I västvärlden uppfattar man demokrati

... där en liberal demokrati sätter sin prägel.

Begreppet demokrati har vid sidan om folkstyret en grund i människans fri- och rättigheter samt yttrandefrihet och tryckfrihet som är nödvändig för att folkstyret ska få sitt genombrott (www.ne.se National Encyklopedin).

Enligt Zackari (2002) så visade det i Utbildningsdepartementets värdegrundsstudie från 1999 att förklaringen till problematiken kring arbetet om demokratiska värden i skolverksamheten är att praktiskt hålla i verksamhet med demokratiska värden i skolan. Författaren beskriver och sammanfattar detta genom att diskutera demokrati i skolverksamheten. Hon menar att:

Information och kunskap spelar en viktig roll för att öka elevernas kännedom om vilka möjligheter och rättigheter som de faktiskt har. Genom sådan kunskap kan också engagemang öka. Ungdomarna tycker därför generellt att alla elever i skolan borde få se och diskutera innehållet i läroplanerna. Kunskaper om demokrati är en förutsättning för att kunna engagera sig i skolans demokratiska arbete och kunna förstå och omfatta demokratiska värden (Zackari 2002 sid.30).

Enligt läroplanen från Utbildningsdepartementet (1994) så är det inte tillräckligt att skolan endast ska informera och undervisa eleverna om de demokratiska värderingarna och principerna. Det är viktigt att skolan upplyser om de demokratiska värderingarna i samhället och att dessa demokratiska begrepp präglar skolverksamheten. Det är för att eleverna ska ha klart för sig vilka rättigheter och skyldigheter de demokratiska medborgarna har i samhället. Arbetet med inflytande i skolan är en del av den demokratiska skolningen som lyfts fram som en dimension. Genom att forma och betona demokratiska arbetsmetoder och val av innehåll i undervisningen upplever elever detta som en demokratisk atmosfär för eleverna. Detta ska ligga till grund för att eleverna i framtiden ska kunna praktisera demokratiska värderingar i samhällslivet (Utbildningsdepartementet 1994).

I de demokratiska arbetsmetoderna, enligt Utbildningsdepartementet (1994) ingår det att eleven tar ansvar, är delaktig och medveten för att kunna påverka beslut som fattas i skolverksamheten. Lärarens viktigaste mål ska vara att utgå ifrån vad eleverna vill och kan ta ansvar för i sin utbildning, samt upplysa eleverna om de demokratiska värdena. Det är genom att testa olika arbetsmetoder och former för att sedan tillsammans med eleverna besluta om innehåll, planera samt utvärdera kurserna i skolan. Enligt läroplanen så framgår det också att

der och mognad så att både flickor och pojkar ska få lika stort inflytande i undervisningen (Utbildningsdepartementet 1994).

öVerksamheten i skolan ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan skall främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. (Skollagen 1985:11 000, Utbildningsdepartement 1994 kap 1. § 2)

Det finns ett regelverk i skolverksamheten som skolan ska följa angående elevinflytande. Kommunala skolor i Sverige ska följa det regelverket och det ska vara grunden för den demokratiska värdegrunden för vårt samhälle. Vad som är grunden för hela skolverksamheten är skollagen och läroplanen. Skollagen har som huvudsak hand om målen för skolorna allmänt, läroplanerna hanterar skolans värdegrund och målsättningar. Utifrån dessa så vidareutvecklar skolorna själva egna mål som de ska sträva efter för att praktiskt utöva de demokratiska värdegrundsfrågorna i skolan (Utbildningsdepartementet 1994).

För att få en bild av elevinflytande krävs det att man har ett historiskt perspektiv på hur det har utvecklats genom tiderna. Genom att visa historisk bild av elevinflytande så kan det bidra till kunskaper kring dagens elevinflytande jämfört med början av 1900-talets patriarkaliska skolform (Isling 1988).

Skolforskaren Isling (1988) beskriver skolkulturen 1842-1920 som patriarkaliskt uppbyggd där värderingar som att eleverna ska vara ondskefulla och var i behov av uppfostran präglade kulturen. Under denna tid så präglades samhället av kyrkans och lutheranska tankar och värderingar. Dessa var en viktig del i skolverksamheten samt att eleverna skulle bildas för den luthersk kristna verksamheten. I skolan bedrevs undervisningen på ett auktoritärt sätt och huvudprincipen var att uppfostra eleverna till flitiga, tacksamma och lydiga barn. Denna undervisningsmetod låg till grund för ett samhälle där alla samhällsmedborgare hade sin givna roll, där alla medborgare, från tonårsåldern, utbildades för att visa respekt för kyrkan och riket. Skolans viktigaste uppgift, enligt Ekman (2003), var att fostra svenskar än demokrater, medborgare som skulle vara beredda till uppoffringar.

I början av 1900-talet började nya tankar och idéer komma fram i den svenska skolverksamheten, samtidigt som kyrkans inverkan i skolväsendet granskades allt mer. Snabbväxande av nya folkrörelser samt industrialisering var två av skälen till att kyrkans påverkan avtog. Detta för att kraven på utbildningen var helt andra och förväntningar var annorlunda (Isling 1988).

Efter andra världskriget kom demokratisering att spela en mycket viktig roll för det svenska skolsystemet. 1948 betonades nya riktlinjer inom skolverksamheten där grunden var att skolan skulle öfostra kritiskt tänkande individer som utifrån sin kunskap om samhällsfrågor skulle kunna verka som engagerade demokratiska medborgare. 1957 startades en skolutredning som presenterade en modell runt individuell fostran. Den individuella fostran skulle bidra till att skolan medverkade till elevens individuella och intellektuella utveckling (Selberg 1999).

Skollagen i fjärde kapitel paragraf 2, lyfter fram elevinflytandet i skolverksamheten. Innan var elevinflytandet lagstadgat men fr.o.m. 1962 så anpassas elevinflytande i lagen men också på kommunal och lokal nivå. Enligt lagen skulle eleverna ha inflytande över hur deras utbildningsform såg ut. I vilken utsträckning och hur mycket eleverna skulle få bestämma i klassen skulle anpassas efter deras ålder och mognad. I Lgr 62 så började elevinflytande träda fram i klassrummet i form av elevråd. Elever i klassen utsåg representanter som lyfte fram punkter och frågor i elevrådet som berörde dem själva i fråga om elevinflytande i klassrummet. Elevrådet var en indirekt väg för dem som inte hade direkt inflytande i skolan (Skolöverstyrelsen 1962).

En strävan från skolans sida att eleverna ska känna att de är delaktiga borde påverka elevernas ansvarstagande och uppförande. I och med detta så framstår inflytande som en process mot disciplinering av eleverna. Det handlade om att eleverna förutom att de valde kurser, så valde de även arbetssätt och redovisningsform. För att eleverna skulle utveckla och genomföra det på ett bästa personligt sätt (Skolöverstyrelsen 1962).

Under slutet av 1960-talet gjordes en granskning av läroplanen där olika frågor såsom inflytande och ökat ansvar lyftes fram. Den grundläggande tanken med granskningen var ett ökat inflytande och ansvar för eleverna samt att skolan skulle aktivt medverka för att få eleverna att delta och påverka i planeringen och engagera sig i arbetet i skolan (Selberg 1999).

I Lgr 69 betonade man elevinflytande och kreativitet. Tanken var att man skulle öka elevernas inflytande och utbilda eleverna till demokratiska medborgare (Selberg 1999). I Lgr69 så betonades särskilt att elevinflytandet *måste ständigt förändras*. Det innebar att elevinflytande verkligen måste förverkligas i skolverksamheten. I Lgr 80 tog man ytterligare ett steg framåt och ville öka elevernas ansvar och inflytande i skolan ju äldre och mognare eleverna blev. Samtidigt skulle eleverna få möjligheterna för eget lärande dvs. välja innehållet och arbetsmetoden, men också planeringen av arbete. Det innebar att elevinflytande började framstå som ett sätt för demokratisk skolning (Selberg 1999).

öatt vara till nytta, att erkännas för sin egen skull, att få ta ansvar är påtagliga och grundläggande behov för alla barn. Detta måste skolan ta de praktiska konsekvenserna av utifrån de förutsättningar som finns just på deras skola.ö (Skolöverstyrelsen 1980, Lgr80)

och kritisera olika frågor och förhållanden som berörde skolverksamheten. I dessa försök att förändra elevinflytande i skolverksamheten ingick även att eleverna inte skulle fostras till underkastelse samt att förhållandet mellan lärare och elever skulle förändras. I utredningen framgick det att det var rektorns ansvar att se till att undervisningsmetoderna samt besluten som fattades skulle utveckla, att eleverna fick ökat inflytande i både metoderna och besluten (Selberg 1999).

För att förverkliga den nya läroplanen krävdes vissa förändringar. Pedagogernas nytänkande och arbetssätt var två av dessa. Den nya läroplanen Lpo94 skiljde sig ganska mycket från de andra läroplanerna. Enligt skolkommittén så framgick det i SOU (1997:21) att det var en av elevernas mänskliga rättigheter att ta del av de demokratiska procedurerna i skolan.

öSkolan skall sträva efter att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö, successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan och har kunskaper om demokratis principer och sin förmåga att arbeta i demokratiska former.ö (Utbildningsdepartementet 1994, Lgr 94)

De demokratiska principerna att individuellt kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig, skulle omfatta varje individuell elev i skolverksamheten. Elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsatte att de tog allt större ansvar för det egna arbetet och för skolmiljön. Det krävdes att eleverna ständigt provade och utvecklade nya metoder för undervisningsmålen samt följde upp och utvärderade resultaten. Enligt skollagen åligger det alla som arbetar i skolan att verka för demokratiska arbetsformer (Utbildningsdepartementet 1994). Lpo 98 var ingen ny läroplan utan grundade sig främst på Lpo94. Syftet med detta bearbetande var att organisationen i skolan skulle sträva efter att utvidga sig i frågan om elevinflytande samt att arbetsformerna skulle anpassas efter elevernas förutsättningar. Det låg också i syftet att samverkan mellan lärare och elever skulle framhävas ytterligare. Det skulle vara möjligt för alla elever oavsett kön, social, ekonomisk och kulturell bakgrund att få ett konkret och tydligt inflytande över sin arbetsform och undervisningens innehåll (Utbildningsdepartementet 1994).

7. Forskning och utredningar om elevinflytande

I detta kapitel tar jag upp de tidigare forskningar som har gjorts om elevinflytande. Jag har valt att lyfta fram utredningar och forskningar som har gjorts av Utbildningsdepartementet (1996), Eva Forsberg (2000), Gunvor Selberg (1999, 2001) och Skolverkets (1995, 2007). Utifrån dessa forskningar så har jag valt att fokusera mig på aspekten som berör mitt syfte, hur elever ser på elevinflytande på skolan. Jag har lagt upp uppsatsen i kronologisk ordning för att läsaren ska få inblick i om elevinflytande har förändrats från mitten av 1995 till 2007. Utifrån det så diskuterar jag i slutet av uppsatsen om mitt resultat har någon koppling till tidigare forskningar som har gjorts.

En författare som lyfter fram elevinflytandets betydelse i skolverksamheten är Anita Lindgren. Lindgren (1994) beskriver att eleverna har i samband med högre ålder fått ett minskat inflytande. Ju yngre barnen var desto mer inflytande hade de över skolsituation där de fick vara med att bestämma och planera. Enligt författaren så berodde barnens minskade inflytande i skolan på vissa saker. Läraren, som var den bestämmande och auktoritära personen i klassrummet, vågade inte dela med sig makten med eleverna. Å andra sidan menade hon att om barnen fick vara med och gemensamt besluta saker, så ledde det främst till att barnen kände högre delaktighet.

Lindgren (1994) konstaterade att det krävdes vissa faktorer för att lärarna skulle kunna dela med sig av den auktoritära strukturen i klassrummet. Det gällde, enligt författaren, att lärarens syn på elever förändrades. Om lärarna såg elever som bara personer som ska fyllas med kunskaper i skolan så kommer läraren aldrig att lämna ifrån sig någon makt till eleverna. Då kommer eleverna betraktas som passiva och läraren som den aktive, vilket strider mot läroplanen där eleven skall vara den aktive och skaparen i skolan. Lärarens främsta syn borde istället vara att hjälpa och vägleda eleverna till att självständigt söka efter kunskap. Där man inte har något inflytande finns inget personligt ansvar.

En annan förutsättning enligt Lindgren (1994) var lärarnas självinsikt. Om lärarna var självsäkra och kompetenta så kunde det snabbt leda till att elever fick större valmöjligheter att aktivt jobba med skolarbete. Att lärarna kände, att de lyckades var enormt viktigt för att det ledde i sin tur till att de fick större självtrouende och sannolikheten för ett varierat arbetssätt

... inte var rädda för att misslyckas, utan såg det som en möjlighet att samarbeta med eleverna för ett bättre arbetssätt så lyckades de bättre. Men om lärarna däremot var rädda för att misslyckas så spred det sig till eleverna och att då ha ett varierat arbetssätt samt valmöjligheter för eleverna blev väldigt svårt (Lindgren 1994).

Enligt Selberg (2009), från en proposition av regeringen (prop. 2000/01:14) tillsattes SIA (Skolans Inre Arbete), efter en utredning av skolväsendet under 1970-talet som ledde till att man lyfte fram elevinflytandet. Utredningen kom fram till att eleverna måste stärkas i det vardagliga arbetet och utredningen rekommenderade ett förstärkt elevinflytande. Enligt rekommendationerna skulle eleverna ta del av besluten som fattades som berörde deras vardagliga arbetsupplägg. På det viset skulle eleverna få möjlighet att påverka sin skolsituation samt få en dialog mellan eleverna och skolpersonal. Det var inte förrän på 1970-talet som det blev lag på att eleverna skulle ha medinflytande i skolverksamheten (Selberg 1999).

SIA:s utredning under 1970-talet visade även på att eleverna i skolan kände arbetet meningslöst. Därför ville regeringen tillsätta en utredning för att forska om den negativa bilden av skolverksamheten. Målet var att ge eleverna mer möjligheter att vara delaktiga i de beslut som fattas i skolan, för att kunna påverka de dagliga arbetena i skolan (Selberg 1999).

Under den senaste tiden så har flera offentliga utredningar gjorts i syfte att förbättra svenska skolan. Samtidigt har flera utredningar och undersökningar gjorts i syfte att öka elevernas inflytande och ansvar i skolväsendet. Skolkommittén (SOU 1996:22) har kommit fram till tre punkter om varför elever ska ha elevinflytande och elevansvar. Enligt kommittén så är det grunden för elevens lärande att de ska ha den mänskliga rättigheten och bli fostrade till demokratiska medborgare och känna delaktigheten (Utbildningsdepartementet, 1996).

Författaren Tham (1998) konstaterade att det gjorde en attitydundersökning 1998 bland lärare på uppdrag av Skolverket som visade att 84 % av lärarna ansåg att eleverna inte borde ha mer inflytande över arbetet i skolan. Men samtidigt uttryckte de en viss entusiasm för att eleverna skulle ha ökat inflytande i fråga om normer och skolmiljö. Cirka 48 % av eleverna ansåg att eleverna inte kunde klara av grundbegreppet i elevinflytande dvs. ansvaret. Undersökningen visade tydligt att det fanns en hierarki från skolans sida i fråga om elevinflytande. Skolan gjorde egna tolkningar om elevinflytande och det fanns så att säga en känsla om att skolledningen själva bestämde över innehåll och undervisningen i skolan (Tham 1998).

elberg har gjort från 1999 och 2001 att elever inte har särskilt mycket inflytande i skolan, särskilt när det gällde undervisning, planering samt arbetsmetod. Selberg (1999) har gjort en undersökning där hon söker samband mellan lärande och inflytande i skolan. Hon konstaterade tydligt i undersökningen att elever som var involverade och hade inflytande i det som berörde deras lärande, genom eget initiativ, deltog i högre utsträckning i besluten som handlade om lärande, än elever som inte involverades och fick inflytande i skolverksamheten. Enligt Selberg (2001) så ökar lusten för lärande när elever får möjlighet att vara med och påverka arbetet i skolan.

Resultatet visade också att elever som arbetade och strävade efter att ha ökat inflytande i planering, genomföring och redovisning visade bättre resultat jämfört med de elever som inte hade behov av att delta i besluten. Selberg menade att det var en viktig del i utvecklingen att lärarna lämnade ifrån sig lite inflytande till eleverna för att det skulle fungera. Det var en viktig del i utvecklingen att lärarna skapade motivation för elevernas inflytande i skolan genom att vara öppna och mottagliga för deras tankar och åsikter. Detta för att elevernas självkänsla stärktes om de kände att deras idéer kunde leda till något och att de kände att de kunde påverka sin skolsituation (Selberg 2001).

Eva Forsberg (2000) har i tidigare forskning som handlade om elevinflytande konstaterat att eleverna har ett begränsat inflytande i skolverksamheten men att de önskade att de kunde få mer inflytande. Författaren konstaterade även att elevernas begränsade delaktighet berodde mycket på att eleverna saknade en helhetsbild av skolverksamheten dvs. schema, organisation och tidspressen för planeringen. Samtidigt menade författaren att eleverna borde ha en ökad delaktighet i planeringen för undervisningsprocessen. Lärarna gav oftast eleverna några kortsiktiga instruktioner på innehållet som eleverna skulle arbeta med. Detta gjorde att eleverna i stora drag kände att elevinflytande inte präglades i klassrummet, dvs. att den var begränsad.

Enligt Forsberg (2000) så hängde detta ihop med att eleverna kände sig maktlösa och kände inte att de kunde påverka innehållet, undervisning och planeringen i skolan. Författaren menade att elevernas inflytande oftast kom fram när de skulle arbeta med olika projekt i olika ämnen. Det innebar att eleverna sökte och samlade information som de bearbetade och redovisade på olika sätt som de själva valde. Detta menade författaren var ett gyllene tillfälle

situation och främst över innehållet (Forsberg 2000).

Skolverket (2005) har gjort en undersökning som behandlar elevinflytande i skolan samt elevernas tankar kring elevinflytande. Skolverket har kommit fram till i undersökningen att det råder stor brist på elevinflytande i skolan och att eleverna kände en oerhörd frustration över att de inte får bestämma så mycket. Samtidigt påpekade Skolverket att eleverna önskade och tyckte att de borde vara mer delaktiga i besluten som berörde deras lärande, dvs. planering, arbetssätt och schema. Det visade även att de elever som kände att det var viktigt med elevinflytande hade störst möjlighet att påverka (Skolverket 2005).

Med stöd av skolkommitténs utredningar så fastställdes att det inte har skett några större förändringar i syfte att ge eleverna möjligheter att påverka sin skolsituation och undervisningssätt i skolverksamheten. Skolkommittén visade att, inte ens skolor som hade för avsikt att öka elevernas inflytande var särskilt stor. En studie som gjordes av Ekman (2003) visade att, det rådde en viss brist kring tolkningen av demokrati mellan ungdomar och politiken i skolverksamheten. Unga demokraters forskning visade det var bristfälliga problem i fråga om värdegrund och demokrati i skolan. Forskningen visade även att skolledningar lyfte fram de demokratiska begreppen vid väldigt få tillfällen. Skolledningar använder de varken teoretiskt eller praktiskt utan har det endast för att skolan är förpliktigad. Skolverket (2005) visade i sin inspektion att;

öDet är övergripande intrycket är att eleverna tycker det är viktigt att ta ansvar för sin utbildning och att ha inflytande men samtidigt är det många som väljer att inte engagera sig i de formella organ för elevinflytande som finns i skolorna (Skolverket 2005).

En annan undersökning, som Skolverket (2007) har genomfört, visade att eleverna har fått en aning ökat inflytande i skolan. Det har visat att elever har fått fler möjligheter att påverka sin skolsituation dvs. undervisningen, planeringen och arbetsmetoderna. Det visade även att det är fler och fler som vill vara med och bestämma. Eleverna kände att det blev bättre och bättre när de fick vara med och bestämma vilket ökade deras skolmotivation (Skolverket 2007).

Nedan kommer jag att presentera teoretiska utgångspunkter som består av tre pedagogers teorier kring elevinflytande i undervisningen. I denna del så kommer jag att lägga fram teorier som jag har kommit i kontakt med under min forskning om elevinflytande. Dessa teoretiker har varit relevanta av den anledningen att de belyser elevinflytande.

5.1. John Dewey (1859-1952)

John Dewey var en amerikansk filosof, psykolog och pedagog. Dewey är känd bl.a. som radikal pedagogisk teoretiker. Han var även känd för att han skapade begreppet ölearning by doing. Enligt Dewey så är detta en handlingspedagogik där teori, handling, praktik och reflektion hänger samman. Dewey konstaterar att kunskap är viktig och man ska kunna ha nytta av den och att den ska vara knuten till verkligheten (Selberg 1999).

Deweys idéer och tankar kring skolverksamheten satte sin prägel på den svenska skolan under 1920 och 1930-talet. Hans idéer belyste skolmiljön, elevernas aktiviteter samt att eleverna tränades i konversation för att utveckla sig själva och känna möjligheten att kunna påverka och ta ställning i olika frågor. Dewey menade att det är väldigt viktigt att läraren hade elevens förtroende och att detta skulle vara till en grund för elevens framtida utveckling. Han menade att eleven skulle skifta läge från att vara en överksam åskådare till en aktiv medarbetare. Enligt Dewey så kan detta ske genom att läraren lyfter fram elevens sociala handlingskrafter och få dem inblandade i skolans inre och yttre värld (Selberg 1999).

Enligt Dewey (1999) så är det viktigt att lärarna i sin undervisning anpassar undervisningen, material och aktiviteter där eleverna aktivt i undervisningen ölar genom att göra ö vilket är intressant för eleverna. De ska även känna nyttan av att lära sig saker i skolan. Eleven ska vara medveten om att arbeta efter strävansmålen. Dewey framför också att lärarna använder sig för ofta av vanliga böcker och att variationen i undervisning är knapp. Skolan måste öka det sociala medvetandet genom att utveckla gemensamma och effektiva aktiviteter hos barnen.

ligt aktiva och därför borde det vara en fördel i undervisningen, när man tar till vara deras aktiva engagemang. Därmed får eleverna en känsla av inflytande och får ett aktivt sätt för att kunna påverka sin undervisning. Det är nödvändigt att eleverna präglas i lärandeform där engagemang ska vara en del av vardagen där eleverna kan känna att de kan påverka. Därför är det oerhört viktigt att det finns en stark kommunikation mellan lärarna och eleverna samt även mellan eleverna, så att eleverna kan sammankoppla gemensamma tankar och beslut (Selberg 2001).

5.2. Paulo Freire (1921- 1997)

En annan person som uppmärksammar medinflytande i inlärningsprocessen är Paulo Freire som var professor i pedagogik och främst verksam i Brasilien. Freire (1970) fokuserade sina teorier främst på människans utveckling. Han kritiserade främst katederundervisningen där lärarna ska stå där framme och förmedla en viss kunskap och eleverna inte får vara med och tänka själva. Han menade att lärarna stoppar en massa kunskap i elevernas huvud d.v.s. utfodringspedagogik och att det bromsar elevens utveckling och förändringsmöjlighet. Det anser han oerhört problematiskt eftersom världen ständigt förändras, och därmed måste också eleverna förändras och utvecklas. Han konstaterar att undervisningen inte betyder att man ska programmera eleven utan problematisera (Freire 1970).

Freire (1970) tydliggör utfodringspedagogiken och menar att genom katederundervisning så förmedlar läraren kunskaper till elever mekaniskt och eleverna blir något slags förvaringsrum. Därmed existerar det inget elevinflytande i klassrummet. Läraren är den som vet allt, den som pratar, tänker och är verksam samt den som väljer kursplan. Läraren förblir den som är inlärningsprocessen. Samtidigt blir eleven den som vet minst, tänker ingenting, agerar efter lärarens handlingar, lyssnar bara på sin lärare och följer lärarens anvisningar. Eleven framstår då som ett passivt objekt. Freire menar att ju mer eleverna öförvaringsrummenö fylls med kunskap desto bättre framstår läraren. Men ju ödmjukare eleverna öförvaringsrummenö fylls med kunskap desto bättre framstår eleven. Han menar också att om man vill att eleverna ska få kunskaper som de kan ha nytta av i framtiden så måste läraren själv vara öppen för dialog och inläring (Freire 1970).

elevernas medvetenhet så uppstår det en kritisk reflektion och handling hos eleverna. Samtidigt som elevens självtänkande och skrivande genom dialog med läraren blir avgörande. Han menar att om eleverna får ökat självmedvetande och kommunicerar med läraren genom dialog och vägledning skapar eleven förmågan att aktivt förhålla sig till verkligheten. När eleven får inflytande så blir de aktiva, engagerade och har förmågan att utforma sitt eget lärande.

Enligt Freire (1970) bygger elevinflytande på en dialog mellan lärare och elever där det sker ett fysiskt genuint möte mellan människor. Han menar att mötet inte ska handla om att den ena ska härska över den andra, snarare en plats där dialog, kommunikation och vägledning ska äga rum. Freire håller fast vid sin teori om att varje elev, oavsett tidigare kunskaper och hur okunnig han/hon är, har möjligheten att upptäcka sig själv och möjligheterna runtomkring sig. Han konstaterar att ö kunskaper växer fram endast genom uppfinning och återuppfinning, genom den ständiga, otåliga, kontinuerliga, hoppfulla undersökningen människor företar sig med varandra och i världen (Freire 1970)

5.3. Piaget (1896-1980)

Schweiziska pedagogen och psykologen Jean Piaget förespråkade teorier om pedagogiken som har legat till grund för det självstyrda och uppgiftsbaserade lärandet under särskilt 90-talet. Piagets (Imsen 2006) teorier om elevinflytande och medverkan i klassituationen, samt planering i undervisningen är inte en rekommendation utan ett krav. Piagets teori om kognitivismen handlar främst om vad som rör i barnens huvud vid lärandet. Den kognitiva teorin är mest lämpad i skolan eftersom barnen får instruktioner och material som sedan ska behandlas och bearbetas. Det innebär att läraren har en stor roll i detta. Enligt Piaget så är lärarens uppgift, att stimulera och föra elevens framsteg och pedagogiska lärande framåt. Piaget menar också att lärarna måste förstå att de inre kognitiva processerna hos eleverna, vilka kan vara invecklade (Imsen 2006).

Enligt Piaget (Imsen 2006) så är varje elev unik och behöver därför behandlas utifrån sina förutsättningar och behov, i form av t.ex. specialpedagogik. Han menar i sin teori att barns individuella utveckling förändras i takt med att de blir äldre. Barnen lär sig om omvärlden genom att undersöka, utforska och agera. I skolan lär sig barnen enligt Piaget, genom att

Barnen utvecklas individuellt först och därefter socialt. Det innebär att barnen övergår från ena rollen till den andra rollen, m a o från ena rollen som baseras på barnens individuella tänkande dvs. egoism, till den andra rollen där man ser på omgivning utifrån andras synsätt. I anknytning till elevinflytande innebär det att barnen kan ha en aktiv och passiv roll i skolan. Det med tanke på att varje elev i klassen har olika förutsättningar samt bakgrunder och undervisningen i klassen anpassas efter individerna (Imsen 2006).

Sammanfattningsvis så kommer jag att använda de här teorierna (Selberg 1999, Dewey 1999, Freire 1970 och Imsen 2006) som verktyg för att kunna få en djupare och klarare bild av elevinflytande i skolverksamheten. Tanken är att jag ska knyta an dessa teorier i analysen tillsammans med enkäten och intervjuerna för att få en uppfattning om hur elever ser på elevinflytande och hur man kan arbeta med det i skolan. Därför har jag valt pedagoger Dewey, Freire och Piaget som kartlägger teorier om barn i skolverksamheten. Ett exempel på det är Freire som konstaterar människans personliga utveckling. Han menar att den s.k. frigörandepedagogiken leder elever i skolan till ett ökat medvetande. Dewey lägger fokus på att eleverna i grunden är aktiva och genom att få fram deras aktiva och engagerade roll i klassen så ökar deras sociala handlingskrafter och eleverna lär sig genom att agera.

I mitt examensarbete, var syftet att få insyn i hur eleverna ser på elevinflytande i skolan. Jag har använt mig av trianguleringsmetoden för att på ett lämpligt sätt belysa ett område, i mitt hur elever ser på elevinflytande. Jag använde trianguleringsätt (Stukat 2005) för att flera källor och metoder ska komplettera varandra. I det här fallet så har jag gått tillväga genom kvantitativa sätt, enkätundersökningen och sedan kvalitativa form, genom intervjuer. Detta för att genom triangulering få ett bredare och generaliserbarhet i resultatet.

Jag kommer vidare i uppsatsen att presentera resultatet av enkätundersökningen och intervjuerna. Slutligen går jag vidare och analyserar elevernas svar kopplat till teorier. Efter analysen så genomför jag en diskussion.

6.1 Val av metod

Jag var i enkätundersökningen, intresserad av att kunna säga att ett visst antal procent av eleverna tycker på det ena eller andra sättet, samt frågor med karaktären *hur många*, t.ex. hur många elever som känner att de har inflytande. Metoden som användes för det var därför en kvantitativ undersökning i form av definierande och bestämda frågor (Trost 2001).

Kvantitativ metod används även för att analysera, jämföra och statistiskt mäta likheter och skillnader. Genom att jag valde att genomföra en enkätundersökning, istället för intervjuer så kan jag få svar från en större undersökningsgrupp, vilket ger en större tyngd åt resultatet (Stukat 2005).

6.1.1. Urval

Patel & Davidsson (1994) konstaterar att, när man väljer metod så ska man ta ställning till vilka undersökningsklasser man vill använda sig av. Med urval så menar författarna att man kan göra ett stickprov på klasser som man vill undersöka. Jag har genomfört enkätundersökningen på tre olika arbetslag, på en grundskola i sydvästra Sverige. Med urval så menar jag att jag väljer tre klasser som går i nionde årskursen på grundskolan. Jag gör alltså något slags stickprov på niondeklasserna på skolan. I mitt fall så gjorde jag inget stickprov eftersom det fanns fyra olika arbetslag på skolan och jag jobbade i det ena arbetslaget. Urvalet kan ses som ett bekvämlighetsurval eftersom jag jobbade på skolan. Jag

let arbetslag jag jobbade i, utan resterande tre
niondeklasserna och fick ihop sammanlagt sextio elever som svare på enkäten.

6.3. Enkätens utformning

Enkätundersökning är enligt Patel & Davidsson (1994) en slags undersökning som bygger på att forskarna ställer frågor i form av formulär som utvalda elever fyller i själva. I det här fallet så har enkätundersökningen genomförts i klassrumsmiljö, där eleverna fick fylla i formuläret på samma tillfälle (Patel & Davidsson 1994). Ordningföljden bland frågorna är oerhört viktiga. Det är oftast lämpligt att börja med enkla och konkreta frågor som uppvärmning t.ex. ålder, skola och kön. Den som svarar ska vara varm i kläderna och vill gärna slutföra enkäten (Stukat 2005).

Jan Trost (1997) menar att enkätmetoden är bra på det viset att den som svarar inte känner någon stress utan kan fylla i den i lugn och ro. I min enkätundersökning ville jag göra mina frågor klara och tydliga för att svarsalternativen skulle ge en bild av hur elever ser på inflytande. En av de svåraste sakerna jag upplevde innan jag formade enkätundersökningen var att formulera bra frågor som gav svar på mina frågeställningar. När jag läser igenom metodlitteraturen så märker jag att det finns forskare som forskar heltid för frågeformulering, ändå så är det svårt att ta med frågor som ska svara på min problemformulering.

Det är av den anledningen som jag fick inspiration av Ejlertsson och Trost innan jag började formulera frågorna. Ejlertsson (2005) menar på att man kan konstruera frågor i form av tids- och rumsangivelser. Trost (2005) konstaterar också att i kvantitativ metod så är det vanligt att man har frågor i form av hur ofta får du, hur många och hur vanligt. Därför har jag valt i enkätundersökningen att forma frågor i form av *öhur omfattandeö* och *öhur ofta får du vara medö*.

Av dessa nio frågor nedan så är fem av de understrukna. Det är de fem frågor som jag väljer att presentera i resultaten och analysen. Anledningen till det är främst ett bekvämlighetsurval samt att vissa av frågorna kände jag i efterhand att hängde ihop och jag ville binda samman för att inte ha upprepningar.

2. Hur omfattande ser ditt inflytande i klassrummet?

3. Får du vara med och bestämma vad som ska tas upp på lektionerna?

4. Får du vara med och avgöra vilka arbetsområden som ska tas upp?

5. Får du vara med och bestämma hur ni ska redovisa vad ni har kommit fram till?

6. Får du vara med och framföra hur ni ska arbeta?

7. Får du vara med och säga till om hur ni ska göra tester, prov eller redovisning?

8. Får du vara med och bestämma om hur ni placeras i klassrummet?

9. Får du vara med och yttra dig om när lektionerna ska hållas på dagen, dvs. schemat?

Jag väljer längre ner i analysen, genom ett bekvämlighetsurval att dela in fem frågorna ovan, i tre olika kategorier för att underlätta för läsaren och för att få tydligare struktur. I den första delen så är det om analys av vad elevinflytande innebär, i den andra delen så innehåller det analyser av arbetsområden, arbetssätt, tester och prov samt i tredje så analyserar jag elevinflytande i klassrummet. Detta för att analys av arbetsområden, arbetssätt samt tester och prov kunde sammankopplas inom samma kategori.

Enkätundersökningen har enligt (Stukat 2005) en hög grad av strukturering, vilket innebär att enkäten har fasta svarsalternativ och saknar utrymme för egna synpunkter. När en enkät utformas så ska man tänka på en del saker för att den ska bli användbar. Den viktigaste faktorn som man måste tänka på kring enkätfrågorna är att de ska vara formade för dess relevans för problemformuleringen. På enkätens svarsalternativ så var den första frågan definitionsfråga där eleverna med sina egna ord uttryckte sin definition av begreppet elevinflytande.

Elevernas svar skiljde sig någorlunda och som Stukat (2005) konstaterar så är strukturering nödvändig för att den ska vara användbar. Genom ett bekvämlighetsurval så har jag delat in svar på den första frågan, *vad elevinflytande innebär för dig som elev*, i olika kategorier för att det ska underlätta för läsaren samt att kunna se ett samband. Där elever har svarat *övara med och bestämma*, *öatt vara med delta* och *övara med att besluta* har jag lagt in inom kategorin **Eleven får delta och bestämma**. Svar som *öman kan påverka*, *öatt vara med påverka*, *ö att elever får påverka beslut*, har jag lagt in inom **Att man kan påverka**. Svar som *övet ej*, *öjag vet inte*, *öhar ingen aning* ligger inom **Vet ej** och där elever har svarat *öingetö* och *öingentingö* ligger inom kategorin **Ingenting**.

erande så hade jag på resterande åtta frågorna formulerat svarsalternativen av 4-gradig skala. Jag delade in svarsalternativen i form av 1.Aldrig, 2.Sällan, 3.Ofta och 4.Alltid, som eleverna kunde svara på.

Svaren: 1= Aldrig 2=Sällan 3= Ofta 4= Alltid

Enligt Stukat (2005), genom att ha jämn svarsalternativ så får du ingen mittalternativ. På det viset så tvingar du eleverna till att ta ställning. Detta gjorde jag, enligt författaren för att inte öka risken att eleverna skulle svara neutralt och för att få ett medelvärde. I analysen så slår jag samman siffrorna i form av statistik och för att få ett procentuell värde, vilket gör det lättare att överblicka.

6.4. Genomförande och bearbetning av resultat

Enligt Trost (1997) så är vissa etiska regler såsom kontakt och information till rektor och klassföreståndare oerhört viktiga för att kunna genomföra en enkätundersökning på en skola. Innan jag delade ut enkäter till eleverna så kontaktade jag rektor och klassföreståndare. Jag bad om att besöka klassen under en lektion som jag och läraren ansåg lämplig, för att lämna ut enkätundersökning till klassen. Lärarna hade inte sett enkäten innan men de hade informerat eleverna i förväg om att jag skulle komma under en lektion och genomföra min enkätundersökning. Lärarna hade informerat eleverna om valfriheten att inte delta om man inte kände för det och att svaren från eleverna skulle vara anonyma.

Jag genomförde enkätundersökningen på en och samma dag, där jag hade bokat tid med klassföreståndaren. Jag delade ut enkäterna i början av lektionerna för att inte påverka svarsalternativen, dvs. att eleverna inte skulle känna sig trötta och slarviga med att svara på frågorna (Trost 2001). Alla klassföreståndarna, vars elever fick fylla i enkätundersökningen, var väldigt intresserade av att ta del av resultaten. Det fanns även stort intresse hos rektorn för att veta hur elever ser på inflytande i skolan.

Det är ganska vanligt när man samlar in data i enkätundersökningen och använda sig av datorprogrammet Excel för den stora möjligheten att enkelt göra beräkningar, tabeller och diagram. För en större grupp av enkätundersökning är SPSS-system (Statistical Package for the Social Science) ett bra datorprogram som mäter ett kvantitativt sätt. Undersökningar

svaren samlas in och bearbetas och analyseras.

På det viset så kan man genom siffror få statistik samt beskriva data och information som man har samlat in. På det sättet så klarlägger man forskningsproblemet (Patel & Davidsson 1994). Genom att mata in de sextio svaren på SPSS och få tabell i Excel kunde jag snabbt få en öppen inblick i svaren. Jag fick även fram procentuella svar i form av tabeller som jag använde mig av under mitt resultatavsnitt för att tydliggöra resultaten.

6.5. Bortfall

Bortfall är en eller flera personer som vägrar eller som svarar blankt på enkäten. Personer som vägrar eller som inte har möjlighet att delta talar man om externt bortfall. Medan internt bortfall är när personer som inte har svarat fullt på alla frågor (Ejlertsson 2005). Jag fick information från respektive klassföreståndare om elevantal från egen niondeklass. Det fanns sammanlagt sextiofyra niondeklasselever på dessa tre arbetslagen. Jag delade ut enkäten till klasserna. Det visade sig att det var tre elever som inte var närvarande, anledningen var oklart om dessa var sjuka eller skolkade. I en av enkäten så var första och andra frågan tom dvs. eleven hade inte svarat något alls på dessa frågor. Elever som inte var närvarande räknas som extern bortfall och den eleven som inte svarade fullt i enkäten blir alltså internt bortfall.

6.6. Reliabilitet

Enligt Stensmo (2002) så ska all data som man samlar in antingen genom enkätundersökning eller genom intervjuer, så skall de vara tillförlitliga och giltiga. Tillförlitlighet står för reliabilitet och giltighet står för validitet. Ett enkelt uttryck för reliabilitet är att man mäter en aspekt av verkligheten där inga slumpmässiga inflytelser existerar. Samtidigt ska man kunna göra samma aspekt upprepade tillfällen utan att misslyckas.

I min uppsats så har reliabiliteten handlat om hur jag har mätt enkätundersökningen genom att mata in värden på SPSS och visat det i excelform. Jag anser att jag har matat in värden helt korrekt och tror att risken är väldigt liten att jag skulle få ett annat resultat, om jag matade in svaren igen.

6.7. Validitet

den empiriska metoden, i detta fall genom enkätundersökningen så mäter forskaren en mätmetod som beskriver en viss aspekt av verkligheten samt avser att belysa problemformuleringen. Validitet betyder giltighet och likformighet. Det är den centrala problematiken för mig i min enkätundersökning, eftersom det handlar om hur jag har mätt det jag vill mäta. Med validitet menas, i vilken grad beskriver den verkligheten och hur länge den är giltig (Stensmo 2002).

Stukat (2005) konstaterar att det inte är helt omöjligt att eleverna tolkar frågor olika och svarar olika i enkätundersökningen. Jag kan tänka mig att det hade spelat någon roll om jag hade tagit enkäten i slutet av dagen eller en fredag eftermiddag eller en lektion som inte är populärt hos eleverna. Detta tror jag dock inte jag upplevde, eftersom jag var någorlunda känt ansikte hos eleverna. Samtidigt så påpekade jag för eleverna att jag hade endast i syfte att få en bild av hur elever ser på sitt inflytande i skolan och inga privata eller känsliga frågor fanns i enkäten som kunde upplevas jobbiga att svara.

6.8. Generaliserbarhet

Generaliserbarhet är en viktig del i enkätundersökningen där man kan diskutera om resultatet från enkäten generaliseras till en större grupp eller endast de tre nionde klasserna som har svarat på enkäten. Jag anser att jag har haft en god representativt urval eftersom 75 % av nionde klasserna dvs. tre av fyra arbetslagen på skolan svarade på enkäten förutom enstaka bortfall. Med facit i handen så kan jag inte påstå att resultaten kan generalisera till en större grupp än de som vi har haft i vårt som svarade på enkätundersökningen (Patel & Davidsson 1994) .

0.2. Intervjuer

Eftersom syftet med min uppsats var att undersöka hur eleverna ser på elevinflytande ville jag intervjua tre lärare på skolan, för att se om det fanns något samband mellan lärarnas inställning till elevinflytande och hur eleverna ser på elevinflytande på skolan. Så därför valde jag att använda mig av en kvalitativ metod genom att intervjua tre lärare och bandade deras svar för att sedan dokumentera och analysera.

Jag har intervjuat tre lärare från olika arbetslag på en högstadieskola i sydvästra Sverige. Urvalet kan ses som ett bekvämlighetsurval vilket innebär att jag var kollega till intervjupersonerna men jobbade inte i samma arbetslag. Jag har kallat personerna A, B och C i resultatdelen. Enligt Trost (1997) så är det lagom att intervjua 3-5 personer för att det ska räknas som en kvalitativ studie. Det är viktigare menar Trost, att man har några färre intervjuer och utför dem väl än, att man har flera intervjuer och materialet är ohanterligt.

Jag började med att kontakta rektorn på skolan och informerade om att jag skulle intervjua tre lärare på skolan samt visade innehållet för att rektorn skulle godkänna att intervjuerna fick genomföras. Jag kontaktade omgående tre lärare från olika arbetslag som var klassföreståndare för nior. Dessa lärare var Svenska och SO-lärare. Jag valde dessa inriktningar eftersom min utbildning riktar sig mot SO-ämnena. Intervjupersonen A är SO-lärare i 60-årsåldern, B är SO-lärare i 35-årsåldern och C är Sv/SO lärare i 60-årsåldern. Jag valde att lämna ut enkätundersökningarna till klasslärarna för att få en bild av sambandet mellan elevernas syn och lärarnas inställning till elevinflytande.

Jag bestämde datum och plats tillsammans med respektive lärare och kom överens om en tid när läraren hade slutat, detta för att de inte skulle känna stressen. Intervjuplatsen enligt Trost (2005) är viktigt eftersom respondenten ska känna sig trygg och bekväm. Därför valde vi ett klassrum som var lärarens arbetsmiljö och jag kunde genomföra intervjun utan bli störd. Jag bestämde även att inte lämna intervjufrågorna till lärarna i förväg. Detta för att de inte skulle få möjligheten att kolla upp olika information och förbereda sig för att svara på frågorna (Trost 2005).

Enligt Trost (2005) så kan man ha två olika slags intervjuformer, standardiserade och strukturella. Standardiserad intervjuform är att man håller sig till en viss standard under

, i samma ordning och läser upp de lika. Att använda strukturell form betyder att man har frågor som är slutna och öppna för att respondenten ska få friare svarsalternativ (Troost 2005).

Frågor som jag hade i intervjun hade jag delat upp på två delar. Ena delen bestod av presentation och den andra delen av djupgående frågor. Syftet med det var att intervjupersonerna skulle känna sig bekväma i början för att sedan gå in i detaljerade frågor. Enligt Troost (2005) så är det viktigt när man har intervjuer att man inte ställer frågor där respondenten kan svara med ja eller nej, eller leda denne till ett visst önskat svar. Detta eftersom intervjuaren lätt kan haka på respondentens svar och vilseledas. Därför var det viktigt under intervjun att inte försöka hålla med i svaren och sympatisera med upplevelsena. Det kunde även vara så att respondenten svarade det som intervjupersonen ville höra. Som forskare så får man vara beredd på det och alltid ha i åtanke (Troost 2005).

Enligt Hartman (2004) så kan man använda en kvalitativ metod för att få en insikt och förståelse för något samt ta reda på hur människor upplever sin värld och nutida situation. Om syftet är att ta reda på upplevelser så är intervjuerna den bästa metoden. Genom att använda intervjuer som kvalitativ metod så försöker man få en förståelse för hur individen uppfattar eller upplever sin nuvarande situation i skolan, i detta fall så är det elevinflytande (Hartman 2004)

Den kvalitativa forskningen bygger på förutsättningen att vi genom språket kan ta del av varandras inre världar. Detta innebär att själva inifrån- perspektivet är en förutsättning för forskningsprocessen. Forskarens värderingar och erfarenheter är ett hjälpmedel vid försök att komma de människor nära, som han vill erhålla information från. Värderingar och erfarenheter dvs. hans inifrån- perspektiv är en oundgänglig förutsättning för att forskaren överhuvudtaget skall kunna tolka den information han får. (Patel/Tebelius 1987 sid. 45)

Eftersom jag genomförde intervjuer så var det viktigt att anteckna och dokumentera svaren. Det kan vara svårt att hinna med att anteckna allt som sägs under intervjun eftersom respondenten svarar och intervjuaren antecknar vartenda ord som sägs. Därför är det bra, enligt Troost (2005), att det finns en bandspelare som kan spela in allt och när som helst i lugn och ro spola tillbaka och registrera allt som sägs och analysera innehållet.

Enligt Troost (1997) så har finns det för- och nackdelar med att banda, eftersom jag intervjuade personen själv så var det svårt att lyssna samtidigt som jag antecknade. Så därför är

er skriva och lyssna samtidigt med tanke på att jag var ensam. Men om vi hade varit två personer så skulle det inte bli något problem för att då kunde en av oss sköta intervjun medan den andra antecknade. Fördelarna med att inte banda är att det blir mera naturligt, man slipper skriva ut det och man slipper alla tekniska bekymmer med förkorta band och dålig ljudkvalité (Trost 1997).

En nackdel med bandinspelning kan vara att man går miste om gester och ansiktsuttrycken men det är inget relevant för min forskning. Samtidigt kan bandspelaren också vara nackdel när respondenten kan känna ett visst obehag när bandspelaren ligger framme. Under mina intervjuer så förklarade jag tydligt för respondenten att intervjun är för forskningssyfte och att allt skulle vara anonymt (Trost 1997).

Enligt mig så ska forskaren vara så objektiv som möjligt. Men det visar sig från erfarenheter och kunskaper inom elevinflytande, att det inte är så lätt att vara objektiv. Man måste dock visa förståelse och respektera vad intervjupersonerna svarar på frågorna. Det är viktigt att lyfta fram att intervjupersonernas erfarenheter och upplevelser kring elevinflytande är viktiga för forskningen. Mina egna åsikter och tankar påverkar uppsatsen mer eller mindre, hur mycket man än försöker vara objektiv så är de oerhört svårt. Detta poängterar även Trost, att man aldrig kan vara objektiv. Å andra sidan menar han att man kan praktiskt vid intervjuer försöka vara objektiv och saklig (Trost 1997).

Enligt Trost (1997) så är det väldigt viktigt att ha några etiska regler när man utför intervjuer och enkätfrågor. När jag intervjuade lärarna i skolorna så presenterade jag mig själv och syftet med min uppsats väldigt tydligt. Jag informerade lärarna också om att all information och alla svar kommer att vara anonyma och inte användas emot dem. Vid enkätutdelningen så informerades eleverna att svaren var anonyma och det var inte nödvändigt att skriva namn och klass.

Det var väldigt viktigt för mitt examensarbete att under studietiden dvs. innan jag delade ut enkäterna för undersökning av elevinflytande, att vissa forskningsetiska frågor följdes noga. Detta eftersom det rör människor som ska medverka i min forskning. Det innebar på något sätt att de lämnade information till mig som var relevanta för min forskning och att det skulle behandlas konfidentiellt. Det innebar också att all information som de lämnade till mig inte fick lämnas ut till utomstående. Det skulle inte heller vara möjligt för utomstående att kunna identifiera enskild person när jag presenterade uppsatsen (Patel & Davidsson 1994).

Enligt forskningsetiska principer inom humanistisk, samhällsvetenskaplig forskning så är fyra punkter väldigt viktiga i forskningar (Stensmo 2002).

- **Nyttjandekrav:** Fakta och information om personer får endast användas för forskningssyfte och inte kommersiellt syfte.
- **Samtyckeskrav:** Var och en har rätt att bestämma själva om de vill delta i forskningen. Är eleverna under 15, krävs föräldrarnas samtycke.
- **Informationskrav:** Forskaren ska tydliggöra syftet med uppsatsen och vilka villkor som gäller för att delta i forskningen.
- **Konfidentialitetskrav:** Alla som är berörda i forskningen ska informeras om sekretessen och att inga känsliga uppgifter kommer att lämnas ut till utomstående.

På den här delen så kommer jag att presentera resultat av enkät och senare resultat av intervjuer som jag har genomfört på tre lärare. Jag har valt att göra som så att, jag presenterar både enkät och intervjuer som jag sedan går in och analyserar i nästa del.

7.1. Resultat av enkät

Jag har i resultatavsnittet börjat med att presentera hur eleverna har svarat på enkätundersökningen. I enkätundersökningen så fick eleverna svara på nio frågor men jag har valt att koncentrera mig på fem frågor, av den anledningen att jag ansåg att det hängde ihop och jag slog ihop de till samma kategorier. Det skulle underlätta för läsaren att hålla reda på. Givetvis var alla frågor viktiga men jag kom fram till att särskilt lyfta fram dessa frågor som jag vill diskutera i analysen. Jag har valt att ha både tabell och cirkeldiagram för att det ska vara lättare för läsaren att få en bild av resultaten.

Här nedan följer svaren på min enkätundersökning som jag har gjort på tre klasser Jag har i uppsatsen valt att lyfta fram följande frågor:

1. Vad innebär inflytande för dig som elev?
2. Får du vara med och säga till om tester och prov?
3. Får du vara med och avgöra arbetsområden som ska tas upp?
4. Får du vara med och framföra hur ni ska arbeta?
5. I det stora hela, hur ofta anser du att ditt inflytande i klassrummet fungerar?

Den första frågan i enkätundersökningen var en öppen fråga. Tanken med det var att eleverna själva skulle skriva vad elevinflytande innebar för dem. Svarsalternativen som finns nedan har eleverna själva skrivit. Det fanns svar som var betydde likadant och då har jag satt dem inom samma svarsalternativ dvs. öjag vet inteö har hamnat inom svarsalternativen öVet ejö. Resultat från första frågan visade detta.

som elev?

Tabell 1 visar vad elevinflytande innebär för eleverna.

Att eleven får delta och bestämma	27 elever	45 %
Att man kan påverka	15 elever	25 %
Vet ej	11elever	18.3%
Ingenting	7 elever	11.7%
Totalt	60 elever	100 %

Enkätundersökningen visade att tjugosju av sextio elever svarade att vara med och delta samt bestämma. Femton av sextio elever svarade att man kunde påverka i skolan. Det som var intressant på denna enkätfråga i undersökningen var att elva av sextio elever svarade att de inte visste vad elevinflytande innebar. Sedan var det sju av sextio eller som ansåg att inflytande betydde ingenting. Det kanske betyder att eleverna inte vet vad det betyder och valt att skriva ingenting.

Fråga 2: Får du som elev vara med och säga till om hur ni ska göra tester, prov eller redovisning?

Tabell 2 visar om eleverna får uttrycka sig i fråga om tester, prov och redovisning.

Aldrig	10 elever	16.7%
Sällan	30 elever	50 %
Ofta	18 elever	30 %
Alltid	2 elever	3.3%
Totalt	60 elever	100 %

s. fyrtio av sextio elever svarade att de inte får säga till om tester och prov. Resterande 33,3% dvs. tjugo av sextio elever svarade att de ofta eller alltid får säga till om tester och prov. Det innebär att endast en tredjedel anser sig ha inflytande i klassrummet om tester och prov.

Fråga 3: Får du som elev avgöra vilka arbetsområden som ska tas upp?

Tabell 3 visar om eleverna får vara med och välja arbetsområden.

Aldrig	8 elever	13.3%
Sällan	35 elever	58.3%
Ofta	15 elever	25 %
Alltid	2 elever	3.3%
	Totalt 60elever	100 %

I enkätundersökningens tredje fråga om arbetsområden ansåg fyrtiotre elever dvs. 71,6 % att de inte får avgöra tillsammans med läraren om arbetsområden som eleverna ska jobba med. Medan sju av sextio elever dvs. 28,3 % svarade att de ofta eller alltid fick vara med och avgöra tillsammans med sin lärare om vilka arbetsområden de ska arbeta med.

Fråga 4: Får du som elev framföra om hur ni ska arbeta?

Tabell 4 visar om elever får framföra om arbetssättet i klassrummet?

Aldrig	4 elever	6.7%
Sällan	33 elever	55 %
Ofta	21 elever	35 %
Alltid	2 elever	3.3%
	Totalt 60elever	100 %

ag ta reda på om eleverna får vara med och bestämma arbetsformen i klassen. Nästan 37 elever d.v.s. 61,7% svarade att de aldrig eller sällan får vara med och bestämma. Medan 23 elever d.v.s.38.3 % ansåg att de ofta eller alltid får vara med och bestämma arbetsformen i klassen.

Fråga 5: I det stora hela, hur ofta anser du att ditt inflytande i klassrummet fungerar?

Tabell 5 visar hur inflytandet fungerar i klassrummet.

Aldrig	1 elever	1.7%
Sällan	23 elever	38.3%
Ofta	34 elever	56.7%
Alltid	2 elever	3.3%
	Totalt 60 elever	100 %

Den här frågan i enkätundersökningen var ganska avgörande för att se hur eleverna tycker att inflytande existerar i klassrummet. På den här frågan svarade 36 elever d.v.s. 60 % att de tyckte att det fanns inflytande i klassrummet. Medan 24 elever ansåg att deras inflytande sällan eller aldrig fungerade i klassrummet. Det innebär att det är mer än hälften av eleverna i klassen som anser sig ha inflytande i klassrummet.

Jag ska i resultatens andra del presentera vad lärarna anser i fråga om elevinflytande. Jag ställde frågorna till respektive lärare som jag kallar i uppsatsen för intervjuperson A, B och C. Deras svar på frågorna har jag sammanfattat nedan. Jag väljer att plocka fram vilka frågor som de har svarat på, men har inte med deras egen presentation i resultatavsnittet. Så här löd frågorna;

- Hur ser du på dagens lärarroll i dagens skolverksamhet?
- Hur ser du på läroplanen och använder du den aktivt/inaktivt? Vad spelar den för roll för undervisningen?
- Hur ser du på elevernas inflytande? På vilket sätt påverkar elevinflytande undervisningen?
- Beskriv ditt arbetssätt. Vad är tanken med de arbetssätten, konsekvenser/följder hos eleverna?
- Hur ser elevernas inflytande ut i verksamheten?
- Hur ser skolan/arbetslaget och lärarna på elevinflytande? Hur påverkar skolan och arbetslaget din undervisning i syfte om elevinflytande?
- Hur ser framtiden och utvecklingen ut, elevinflytande i läroplanen?

7.2.1. Resultat av intervjuperson A

Läraren ansåg att det fanns en riktlinje kring elevinflytande på skolan. Han konstaterade att det var striktare undervisning förr, där katederundervisningen var den traditionella undervisningsmetoden. Då det var sällan som eleverna blev tillfrågade om undervisnings- och redovisningsform.

öf man kan säga att det var mera strikt förr, som man har sett, man höll klasserna ihop på annat sättö. (resp.A)

En sambandet mellan statusen och löneklyftan i samhället som har blivit jämnare med andra yrken inom skolverksamheten. Det ledde, enligt honom, till att föräldrar till elever fick högre lön och att statusen för lärare blev lägre. Det menar han är ett av skälen till att statusen för lärarjobbet har minskat samt att lärarens inflytande i klassrummet inte är likadant.

Enligt honom så hänger detta ihop med att elevernas inflytande i klassrummet fått en ökad effekt. Men politiken, enligt honom, har visat sista tiden att elevernas inflytande i skolverksamheten måste öka ytterligare för att eleverna ska vara delaktiga i sin framtida utveckling. Enligt läraren så kommer den utvecklingen inom en kort tid (borgerlig allians) att vända. Med detta syftade han på att auktoriteten samt lärarens status och ordning i klassrummet håller på att försvinna. Detta menar läraren att Björklund (fp) så småningom kommer att förändra.

Intervjupersonen A anser att läroplanen är suddigt formulerat, jämfört med tidigare läroplansmål, som var klarare och tydligare formulerade. Han gjorde klart för eleverna i förväg vilka mål som eleverna skulle uppnå vid terminens slut. Enligt läraren så är läroplanen numera oklar vilket gör att eleverna inte sätter läroplanen i första hand. Det blir lärarens uppgift som tjänsteman, att förklara betydelsen med läroplanen och vilka ramar som eleverna ska röra sig inom. Läraren menar att eleverna får en introduktion på vilka mål som ska nås i förväg, så att eleverna får en bild av planeringen. Samtidigt ger det stora möjligheter för elever t.ex. i ämnet SO att få välja inom ramarna, vilka undervisningsmetod samt vilka ämnen inom SO som ska redovisa på olika sätt. Detta ger eleverna en frihet och olika alternativ att välja emellan, inom ramarna för läroplanen. Ju mer de får välja desto mer tar eleverna ansvar.

Läraren i intervjun ansåg att det var viktigt att ha elevinflytande i verksamheten. Enligt honom så var läroplanen väldigt viktig för skolverksamheten, vilket eleverna inte sätter i centrum p.g.a. oklarheten. Eftersom läroplanen tydliggör att det ska finnas elevinflytande i skolverksamheten där eleverna får möjligheten att kunna påverka över innehåll, redovisning och undervisningsformer. Enligt läraren så ligger det i tjänstemannens uppgift att förklara för eleverna om ramarna, sedan är det eleverna som väljer inom dessa ramar.

et de vill välja inför ett arbetsområde. Om de vill jobba med boken eller ta ett visst område och jobba 2-2, söka på Internet och redovisa för klassen, hur vi ska jobba med ämnet i klassen osv. det är viktigt att få elevernas utvärderingar om vad de tyckte om tematö (resp. A).

öElevernas syn på inflytande är att de vill ha inflytande över vissa saker. T.ex. arbetssätt och synpunkter och kunskapstester och prov, inlämningsuppgifter, det brukar de ha synpunkter på. Så de är aktiva och är medvetna om elevinflytande och arbetssättetö. (resp.A)

Läraren ansåg att det var väldigt viktigt att eleverna får yttra sig om vilka arbetsområden, projekt och teman som man skulle jobba med under terminen. Eleverna får även välja redovisning och examinationsform. Det kan variera allt från att jobba två-två, söka på Internet och redovisa för klassen och även skriftlig examination. Sedan menar han att det brukar vara mycket givande, som lärare, att få en utvärdering slutet av varje arbetsområde om vad eleverna tyckte var bra/dåligt samt vilka förändringar man kan tänka sig för kommande ämne/tema. Han menade även att eleverna kan få bestämma om hur de ska jobba med olika arbetsområden. Men det är viktigt att hela klassen väljer samma arbetssätt. Enligt honom är eleverna väl medvetna om elevinflytande samt att de tycker att det är bra med elevinflytande i skolan. Eleverna tycker om när de får välja arbetssätt och lyfta fram synpunkter på kunskapstester och inlämningsuppgifter. Med tanke på att, det är eleverna som väljer vad de ska arbeta med och hur de ska redovisa, så är det också tanken att de tar ansvaret efter sina beslut och jobbar effektivare.

7.2.2. Resultat av intervjuperson B

Enligt intervjupersonen så är läroplanen en mycket viktig del i skolverksamheten och den präglar undervisningen mycket. Den ska, enligt honom, användas flitigt för att redogöra för eleverna om vilka mål som eleverna ska uppfylla. Intervjupersonen ansåg att läroplanen var svårtolkad och suddig, vilket gjorde det svårt för elever att tolka innehållet i läroplanen. Han menade att, han som har jobbat som lärare 7år har svårt att tolka den. Hur svårt skulle det då inte vara för eleverna att tolka innehållet? Därför brukar intervjupersonen gå igenom läroplanen och dess innehåll i början av terminen med eleverna. Han delar inte ut läroplansstencilen utan går igenom den tillsammans med eleverna, detta med tanke på att den är svårtolkad och suddigt.

... så brukar intervjupersonen ha en utvärdering med eleverna för att få fram deras reflektioner, åsikter och tankar kring arbetssätt och innehåll. Enligt honom så är det en viktig del i verksamheten för att man ska kunna ha den erfarenheten i bagaget och gå vidare med hjälp av den i utvecklingen. Eleverna har i fråga om elevinflytande fått lära sig mycket om miljön runtomkring, där de har fått bestämma om olika punkter i undervisningen och innehållet. Intervjupersonen anser att eleverna generellt ska få vara med och bestämma, men att det inte ska gå till en absurd nivå.

... Eleverna väljer också sina redovisningsformer. Jag brukar även ha en utvärdering i varje termin för att få elevernas tankar kring undervisning, sätten och redovisningsformen, bra och dåligt så har jag det i åtanke till nästa upplägg (resp. B).

... i fråga om elevinflytande, att de får välja lärande i olika miljö, och att de får vara med och välja olika punkter i undervisningen och innehållet (resp. B).

Intervjupersonen anser att lärarna ska sätta upp vissa mål men att i undervisningen och inläringen så är det viktigt att man har elevernas delaktighet för att inläringen ska bli så effektiv som möjligt. Ju mer eleverna får delta för att besluta saker som rör deras inläring och undervisning ju mer tror intervjupersonen att eleverna tar sitt ansvar och effektiviteten i inläringen ökar. Intervjupersonen försöker under sina lektioner variera sitt arbetssätt efter elevernas önskan. Han menar att eleverna är olika och därför är det viktigt att variera arbetssätten. Enligt honom är det viktigt att lärarna tar till sig elevernas utvärdering i fråga om arbetsområden, undervisningsmetoden och redovisningsform och försöker anpassa lektionerna som passar till alla elever. I och med det så menar intervjupersonen att man täcker inflytandet för alla elever i skolverksamheten.

... kan jag känna att om eleverna är med och bestämmer så blir inläringen bättre för eleverna (resp. B).

Däremot så finns det regler som eleverna tillsammans med lärarna beslutar om i arbetslaget som främst berör eleverna miljö i skolan. Det kan vara allt från datorregel till val av möbler och fåtöljer i arbetslaget. Därför menar läraren att det är extra viktigt att eleverna får vara med och bestämma. Då blir de rädda om sakerna som de har varit med och bestämt om.

Intervjupersonen anser att elevernas inflytande har fått mycket fokus senaste tiden. Han syftar på att debatten har svalnat och läraren kommer att få ökat inflytande. Eftersom den borgerliga regeringen har tagit över så kommer fokus kring elevernas inflytande att minska. Skolan har

arbete och eget tänkande, där lärarnas jobb har dragits ner. Men generellt så tror läraren på att elevinflytande kommer att stanna i skolverksamheten där eleverna tillsammans med lärarna kommer att skapa en arbetsmiljö där besluten tas gemensamt.

7.2.3. Resultat intervju person C

Enligt denna intervju person så framgår det att läraren använder läroplanen aktivt. Läraren redogör för läroplanen tillsammans med eleverna i början av varje termin så att eleverna får klart för sig vilka mål eleverna ska uppnå. Läraren går igenom tillsammans med eleverna läroplanen, betygskriterier och kursplanen, för att eleverna ska få en inblick i dessa. Att han gör så beror på att läraren anser att eleverna har svårt att begripa det byråkratiska språket som läroplanen är skriven på.

Läraren menar att det är endast betygskriterier som eleverna får med sig hem för att föräldrarna ska få den informationen. Samtidigt menar hon också att, läroplanen är en väldigt viktig del i undervisningen eftersom hon är lärare i svenska och kursplanen är skriven med ett svår akademiskt språk vilket försvårar förståelsen för eleverna. Därför är det viktigt för henne som lärare att eleverna ska ta del av den viktiga informationen.

Intervju personen anser i fråga om elevinflytande att eleverna måste ha en ram att röra sig inom. Läraren menar att, även om hon går igenom läroplanen, kursplanen och betygskriterier tillsammans med eleverna så anser hon det viktigt att det finns en markering på vilka ramar som eleverna måste röra sig inom. Det gäller för att de ska en inblick på vilka alternativ som är tillgängliga för eleverna så att de får ett inflytande över valmöjligheten.

Även om jag går igenom med eleverna vad som står i läroplan och kursplanen så är det viktigt att markera ramarna om vilka alternativ som finns tillgängliga för eleverna. Jag ger dig ramarna och valmöjligheter om hur de ska komma dit. Jag markerar alltid ramarna. Det ska vara en del av undervisningen ö (respondent C).

Läraren menade också att det är hon som markerar ramarna och det är eleverna som får valmöjligheten innanför dessa ramar. Som ett exempel menade intervju personen att i ämnet svenska får de arbetsschema, upplägget och arbetssätt. När eleverna ska välja litteratur blir det hon som bestämmer vilket nivå eleverna ligger på. Bara för att eleverna ska få litteratur efter anpassad nivå. Hon menar att i sådana situationer är det hon som bestämmande, för elevernas bästa. Enligt läraren, bestämmer hon en del saker, men ändå är det eleverna som har

PDF Complete
*Your complimentary use period has ended.
Thank you for using PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features](#)

och upplägget, men det är läraren som väljer

litteraturen.

öi fortfarande jag som ger dem ramarna som de ska utgå ifrån, med rörligheten inom ramarna ska de stå själva för, det påverkar eleverna ganska mycket i de uppgifter de får välja. Jag styr det ganska rejält i klassenö (resp.C)

Enligt intervjupersonen framgår det att det inte är eleverna som skriker efter inflytande. Hon menar att det har varit flera tillfällen som läraren har fått tjata på eleverna för att de ska yttra sig om olika punkter. Men det viktigaste, enligt läraren, är att lektionerna och undervisningsmetoderna ska vara variationsrika och att även de svaga ska få en möjlighet att känna sig viktiga. Därför bl.a. menar läraren att det är viktigt att hon får styra en del för att en stor del av elevernas utvärderingar har visat att det är bra om läraren får styra in eleverna i ramarna. Eleverna tydliggör att de vill ha möjligheter att få en chans att yttra sig. Lärarna framför även att det är viktigt att läraren är tydlig med vilka punkter som eleverna får styra och lämna åsikter om, men också att det ska finnas någon slags kontroll över upplägget och undervisningsmetoderna.

öDär det ska finnas deras val och vilka möjligheter som finns att välja inom ramarna. De upplever ändå att det finns en valmöjlighet. De vill att någon ska ha kontroll över dem och som kan sätta ramarna, tydligheten är väldigt viktigt, det brukar de gilla.ö (resp.C)

Intervjupersonen anser att utvecklingen i fråga om inflytande kommer att betonas mindre och mindre. Man kommer att specialisera sig mer inom t.ex. SO-ämnena och det kommer att leda till att eleverna får mindre valmöjligheter. Läraren tror även att kraven på lärarna och eleverna kommer att bli tydligare och konkretare. Eleverna väljer gärna vilka saker de vill ha inflytande över och vilka punkter de låter lärarna styra. Hon menar att det ska vara ömsesidigt och att inflytande på skolverksamheten ska vara anpassad särskilt efter elevernas önskemål.

I denna del av uppsatsen så kommer jag att analysera enkätundersökningen och koppla det till intervjuerna och teorierna av Dewey (Dewey 1999, Selberg 1999), Freire (1970) och Piaget (Imsen 2006). Vad som är viktigt att uppmärksamma här att, eleverna fick svara på fem frågor i enkäten men jag valde att kategorisera svaren i tre olika delar. Detta för att läsaren lättare ska kunna se samband och urskilja vissa svar.

8.1. Elevinflytande innebär

Som jag har visat i resultatredovisningen så visar det sig i fråga om vad elevinflytande innebär, att två av tre elever, dvs. majoriteten hade klar syn på vad elevinflytande innebär, att kunna påverka, delta och bestämma i skolsituation.

Jag visar också i resultatredovisningen i intervjuerna som jag gjorde bland lärarna, att det fanns en klar tro hos lärarna på att eleverna var väl medvetna om vad elevinflytande innebär. Det visade sig främst i intervjuerna hos lärarna att eleverna skulle vara delaktiga, vara med och påverka samt yttra sig var viktiga i klassrummet.

I fall jag analyserar detta utifrån teoretisk synvinkel så stämmer detta också överens med vad teoretikerna Dewey (Dewey 1999, Selberg 1999), Freire (1970) och Piaget (Imsen 2006) lägger fram i sina teorier. Dessa visade bland annat att eleverna är i själva grunden aktiva, driftiga och är medvetna om sina roller i klassrummet, dvs. påverka, delaktiga i besluten som fattas i skolan.

När jag analyserar resultatet som eleverna svarade i enkätundersökningen och kopplar det ihop med Dewey (Dewey 1999, Selberg 1999), Freire (1970) och Piaget (Imsen 2006) svar så uppfattar jag det som att det hänger samman och det finns en röd tråd. Jag har visat i teoridelen där respektive teoretiker har visat elevinflytandets innebörd. Både teoretikerna och eleverna definierade elevinflytande som, att vara delaktig, påverka och vara med och bestämma i klassrummet. Jag uppfattar det som att teoretikernas syn på elevinflytande och elevernas klara syn på elevinflytande hänger ihop.

I fall jag skulle gå vidare med detta så ser jag en tydlig anknytning till hur lärarna definierade elevinflytande. På samma sätt som Dewey (Dewey 1999, Selberg 1999), Freire (1970) och

elevinflytande, så har jag visat det i resultaten av intervjuerna, att lärarna definierade elevinflytande på samma sätt. Sammanfattningsvis så kan jag tydligt konstatera att elevernas, teoretikernas och lärarnas uppfattningar och definition om elevinflytande har en gemensam röd tråd och hänger ihop.

8.2. Prov och tester, arbetsområden och arbetssätt

Som jag har visat i elevernas svar på enkätundersökningen så visade det sig, utifrån hur mycket eleverna får vara med och bestämma om arbetsområden, arbetssätt och prov, att det är endast var tredje elev som har inflytande när det handlar om prov och tester i klassrummet. Det visade att bara vart fjärde elev kunde vara med och påverka vid val av arbetsområden och något mer än vart tredje elev kände att de hade inflytande över val av arbetssätt i klassen. Vilket i sin tur visar enligt eleverna att, det är genomsnitt cirka vart tredje elev som har inflytande i klassrummet.

Jag uppfattar detta som att det inte överensstämde med vad lärarna konstaterade i intervjuerna. Det visar sig att elevernas svar på enkäten och deras uppfattning och upplevelser av elevinflytande gick definitivt inte hand i hand med vad lärarna konstaterade under intervjuerna. Som jag har visat i resultatdelen i intervjuerna, så var samtliga lärare överens om att elevinflytande var oerhört viktigt för elevens inläring. Det var också oerhört viktigt att eleverna var delaktiga i besluten som fattades i klassrummet och att alla lärare skulle sträva för ökad inflytande. Lärarna menade på att delaktighet lönade sig i längden.

öí kan jag känna att om eleverna är med och bestämmer så blir inläringen bättre för elevernaö (resp. B).

öNär det gäller arbetssätt, frågar jag oftast eleverna vilket de vill välja inför ett arbetsområde. Om de vill jobba med boken eller få ett visst område och jobba 2-2, söka på Internet och redovisa för klassen, hur vi ska jobba med ämnet i klassen osv. det är viktigt att få elevernas utvärderingar om vad de tyckte om tematö (resp. A).

Det visade sig tydligt bland lärarna om vad som skulle ingå i elevinflytande. Lärarna menade på att det var viktigt att eleverna fick känna sig delaktiga i redovisning, arbetssätt och hur de ska examineras för inlärningsprocessen. Men detta går inte hand i hand med vad elevernas svar i enkätundersökningen. Mindre än majoriteten av eleverna och i vissa fall så är det t.o.m.

Det stämmer inte överens med alla tre lärarnas höga ambitioner på att använda elevinflytande i klassrummet.

Som slutsats så visar det i elevernas enkätundersökning att det är cirka vart tredje elev som känner att de har inflytande i arbetsområden, arbetssätt och tester & prov. Samtidigt har teoretikerna Dewey (Dewey 1999, Selberg 1999), Freire (1970) och Piaget (Imsen 2006) tydligt konstaterat och lyft fram att det är oerhört viktigt och lärorikt att eleverna är delaktiga, driftiga och handlingskraftiga. Det är för att kunskaperna och inläringen ska ligga så nära elevens engagemang som möjligt. Det visar tydligt att, elevinflytande som Dewey (Dewey 1999, Selberg 1999), Freire (1970) och Piaget (Imsen 2006) har förespråkat, verkar inte fungera i klassmiljö. Undersökningen visar att det bara är vart tredje elev som känner att de har inflytande i arbetsområden, arbetssätt och tester & prov. Det innebär också att lärarnas strävan och mål efter att öka elevernas inflytande, delaktighet och engagemang för att de ska öka inläringen, inte verkar upplevas på samma sätt av eleverna. Däremot verkar det som att lärarnas strävan efter större elevinflytande har gemensam röd tråd med Dewey (Dewey 1999, Selberg 1999), Freire (1970) och Piaget (Imsen 2006) teorier. Men fortfarande så verkar detta fungera inte verkligheten och hos huvudaktören, dvs. eleven.

8.3. Inflytande i klassrummet

Som jag visar i resultatredovisningen, utifrån vad eleverna svarade i enkätundersökningen i fråga om inflytande i klassrummet, så visar det sig att det är mer än hälften alltså majoriteten av eleverna som anser sig ha elevinflytande i klassrummet.

På samma sätt så visar jag i resultatredovisningen, som lärarna var överens om i intervjun, där det visade i intervjuerna att, inflytande är högprioriterad bland lärarna och att det rådde elevinflytande i klassrummen. Däremot så visade det sig också bland lärarna att det var blandade åsikter om hur elevinflytande skulle fungera. Det visade sig bland lärare att eleverna ska ha en ram att röra sig inom och den ramen ska läraren ska sätta.

Ö Det är viktigt att markera ramarna om vilka alternativ som finns tillgängliga för eleverna. Jag ger dig ramarna och valmöjligheter om hur de ska komma dit. Jag markerar alltid ramarna. Det ska vara en del av undervisningen (respondent C).

Det visade sig enligt vad lärarna svarade i intervjuerna, så skulle eleverna inom denna ram lyfta fram sitt inflytande, få yttra sig och bestämma om undervisningsmetod, tester,

bbba med. Så på det viset styr lärarna eleverna och något direkt inflytande existerar inte och det överensstämmer inte med hur elevinflytande definierades av vissa lärare. Medan andra lärare lägger vikten på att få ökat elevinflytande i klassrummet för att eleverna skulle känna högre delaktighet, gemenskap och ansvar för en effektivare inläring.

Så visar det sig enligt resultatdelen att majoriteten av elevernas definition och uppfattning om att de skulle ha inflytande kan direkt inte överensstämma med lärarnas definition och användning av elevinflytande dvs. att ha ramar, gränser i inflytande i klassrummet. För att lärarnas markeringar, ramar och gränssättningar inte är, vad eleverna kallade i början för elevinflytande. Men det visade också att det fanns lärare som förespråkade och som ville främja ökat elevinflytande i undervisningen. Sammanfattningsvis så kan jag konstatera att elevers upplevelser och definition samt lärarnas syn och perspektiv på elevinflytande i klassrummet inte går hand i hand.

När jag analyserar hur eleverna uppfattade och upplevde elevinflytande i klassrummet, kontra lärarnas syn och hur de använder det i klassrummet, och kopplar det till teorierna så kommer jag fram till det här.

Det visar sig enligt Dewey (Dewey 1999, Selberg 1999), Freire (1970) och Piaget (Imsen 2006), att eleverna i klassen har en åskådarroll och de borde skifta från en åskådarroll till en aktiv medarbetare för att elevens sociala handlingskrafter i skolan ska träda fram. Samtidigt menar teoretikerna att elevernas aktiva engagemang och känsla av att kunna påverka beslut i skolan ska ligga till grund. Det visar sig också enligt teoretikerna att eleverna inte ska vara den som matas in med kunskaper och ska vara passiva. Teoretikerna visar att handlingar, reflektioner och dialog samt självtänkande ökar elevernas medvetande och inläring.

Öí kunskap växer fram endast genom uppfinning återuppfinning, genom den ständiga, otåliga, kontinuerliga, hoppfulla undersökningen människan företar sig med varandra och i världen (Freire 1970 sid.7).

Då visar det tydligt att, vad Dewey (Dewey 1999, Selberg 1999), Freire (1970) och Piaget (Imsen 2006) förespråkar om elevinflytande inte går hand i hand med lärarnas syn och användning av elevinflytande i klassrummet eftersom markeringar, ramar och gränser förekommer i klassrummet. Däremot visar det att det finns en gemensam röd tråd, mellan elevernas känslor, upplevelser och uppfattningar av inflytande och vad teoretikerna

Det är mer än majoriteterna av eleverna anser sig ha inflytande i klassrummet och man kan tydligt konstatera ett samband mellan teoretikerna och elevernas upplevelser av elevinflytande i klassrummet.

Om jag skulle dra slutsatsen av det hela, så uppfattar jag det som att Dewey (Dewey 1999, Selberg 1999), Freire (1970) och Piaget (Imsen 2006) syn och vad de förespråkar i sina teorier visar hur viktigt och lärorikt det blir för eleverna att vara delaktiga, gemensamt bestämma arbetsområden och arbetssätt. Samtidigt så uppfattar jag det som att lärarna vill så gärna att eleverna ska ha inflytande i klassrummet, men samtidigt att eleverna ska röra sig inom markeringar, ramar och gränser. Men i verkligheten dvs. i klassrummet så visar det att det är mer än hälften av eleverna som känner att de har inflytande i klassrummet. Vilket jag skulle kunna dra slutsatsen av att verkligheten inte ser ut såsom Dewey (Dewey 1999, Selberg 1999), Freire (1970) och Piaget (Imsen 2006) förespråkar och vad lärarna strävar för ökat inflytande i klassrummet. Detta eftersom ramar, markeringar och gränssättningar präglas i vardagliga miljön i klassrummet.

Nedan kommer en diskussionsdel där jag diskuterar mitt resultat av enkätundersökningen och intervjuer kopplat till teorier och tidigare forskningar. Jag inser att det kommer bli en del upprepningar men det är nödvändigt för jag ska kunna diskutera resultaten som jag har kommit fram till.

Syftet med mitt examensarbete var att göra en studie av hur elever ser på elevinflytande på skolan. Jag ville ta reda på hur elever såg på sitt inflytande inom olika aspekter av skolverksamheten och det tycker jag att jag har lyckats med. Jag kom fram till resultat som både förvånade mig och var förväntade. Jag gjorde en enkätundersökning på tre niondeklasser och intervjuade tre lärare på skolan för att ta reda på deras syn på elevinflytande. Detta för att se om elevernas syn på elevinflytande överensstämmer med hur lärarna arbetar med eleverna i verkligheten.

Elevernas resultat i enkätundersökningen var något förvånande men också ganska väntat. Jag har sett detta under mina VFU-perioder, vilket även var anledningen till att jag valde detta ämne. Jag var delvis medveten om att elevers inflytande i vissa verksamhet i klassen skulle vara mindre p.g.a. de hierarkiska spåren som ligger kvar från generationsväxlingen. Jag kunde se att lärare som är i den nya generationen, som har den nya lärarutbildningen, strävade efter praktiska arbetsmetoder och arbetssätt. Detta för att eleverna själva skulle känna delaktighet och gemenskap och till följd därav kunna ha en effektivare inläring. Medan den äldre generationen fortfarande hade katederundervisning som inte var önskvärt från elevernas sida.

Enligt enkätundersökningen så var det 70 % av eleverna dvs. 42 av 60 elever som visste vad elevinflytande innebar. Jag tyckte det var lite märkligt att det var endast 70 % som visste vad det innebar. Det som var väldigt motsägande för mig i undersökningen var att resultaten på arbetssätt var (38 %), tester och prov (33 %) och arbetsområden (28 %). Jag hade förväntat mig mer inflytande i arbetsområden. Å andra sidan var jag medveten om att läroplanen styr en hel del i arbetsområden. Samtidigt så anser jag att lärarna tillsammans med eleverna kan komma överens och besluta om vilka områden som de kan lägga mer vikt på.

att deras inflytande fungerar i klassrummet eftersom 60 % svarade att de ofta eller alltid får vara med och bestämma och 40 % av eleverna anser att deras inflytande i klassen är antingen aldrig eller sällan. Det är alltså 36 elever som känner att de har inflytande i klassrummet och resterande 24 elever har sällan eller aldrig. När man läser av den första frågan om vad elevinflytande innebär så verkar det som att mer än majoriteten av eleverna har grepp om vad det innebär.

I enkätundersökningen var det bara cirka var tredje elev som kände att de kunde vara med och bestämma i fråga om prov och arbetssätt. Medan det var mindre än var tredje elev som kände att de kunde vara med och bestämma arbetsområden. Det var märkligt att det var så många elever, mer än hälften som ansåg att de hade inflytande i klassen. Men hur kommer det sig att resultaten i fråga om arbetsområden, arbetssätt och tester inte visade närliggande resultat? Som minst inflytande var det på frågan om arbetsområdena där det var 28.4 % som ansåg att de hade inflytande men i helhet om elevinflytande så svarade mer än majoriteten att de hade inflytande.

Det som förvånade mig var det var endast var tredje elev som menade att de hade inflytande i tester och prov. Borde det inte vara lättare för lärarna att skapa en miljö där man tillsammans med eleverna beslutade examination ska genomföras, eftersom delaktighet och gemenskap lönade sig? Lärarna poängterade också att de försöker variera lektionerna för att lyfta fram de svaga. Det upplevde jag positivt för att då strävade lärarna efter att skapa en gemensam miljö där alla elever får komma till tals. En lärares tolkning av läroplan kunde se olika ut och på det viset påverkades elevernas omfattning kring inflytande. Det märktes under intervjuerna att vissa lärare markerade tydligt för eleverna att det fanns ramar och inom ramar så hade eleverna inflytande. Enligt min uppfattning så finns det inga utrymmen utanför dessa ramar. Det ger elever begränsat elevinflytande och därmed kan det inte konstateras någon direkt demokrati i klassmiljö.

Enligt mina tolkningar så tror jag att lärarna möjligtvis släpper till inflytande i fråga om arbetssätt och prov. När det gällde arbetsområden så var det främst läroplanen och styrdokument som styrde det och det ledde i sin tur till att eleverna fick mindre inflytande. Det var däremot svårt att förstå hur 60 % kunde tycka att de hade inflytande i klassrummet när resultat från de andra frågorna visade helt andra svar. Då kan man fråga sig om eleverna verkligen förstod vad elevinflytande innebär.

Lärarna på något sätt försöker göra det lättare för sig. Lärarna måste planera och strukturera lektionen så bra och så punktligt som möjligt för elevernas bästa. På det viset rymmer det inte särskilt mycket plats för förändringar. Däremot kom det fram att vissa lärare använde sig av utvärderingar för att längre fram kunna samarbeta och effektivisera lektionerna genom elevinflytande. Lärarna som använde utvärderingar tillhörde kategorin av lärare från den senaste lärarutbildningen. Jag tyckte att lärarnas metod för utvärdering var bra på det viset att lärarna kunde se vilka brister och förbättringar de kunde göra för nästa område.

Vad var det eleverna ansåg att de hade inflytande över eftersom det var 60 % som ansåg sig ha elevinflytande? När det gällde inflytande över arbetssätt, arbetsområden och tester i klassen så var det inte ens i närheten av 60 %. Det här resultatet var ganska förvånande för mig. Enligt min mening kunde eleverna definiera elevinflytande i fråga om klassmiljö. När de väl sätter det i klassituation, så visade resultaten något helt annorlunda. Jag tror att elever som ansåg att de hade elevinflytande i klassrummet, menade att de hade inflytande över saker som miljön runtomkring såsom datorer och möbler vilket egentligen saknar någon betydelse för undervisningen.

Det var intressant och se hur mycket elevinflytandet i klassrummet skiljde sig från lärare till lärare. Det märktes under intervjuerna att lärare som tillhörde den äldre generationen hade spår från den disciplinerande och hårdmarkerande skolformen. Därför nämnde respondenterna ramar och markeringar ganska ofta. Det var dessutom mer intressant att se på elevinflytande i kategorier.

Vad som var tydligt genom hela intervjuerna var att respondenten C som hade ämnena Svenska/SO där möjligheterna för elevinflytande var annorlunda jämfört med respondenterna A & B som endast hade ämnena SO. Det kan även vara så att i SO-ämnena låter man eleverna självständigt forska om olika teman och projekt, med handledning av läraren. Medan i SV, som hon nämnde, valde hon litteratur åt eleverna för att hamna på rätt nivå. Då menade hon att hon ska vara den bestämmande personen i klassen för elevernas bästa. Enligt min uppfattning till att eleverna hade så lite inflytande kunde vara att lärarna levererar varje undervisning som ett paket dvs. att läraren kommer med färdiga planer och mål redan i början av terminen så att eleverna känner från början att de inte har möjlighet att påverka.

Dewey (1999, Selberg 1999), Freire (1970) och Piaget (Imsen 2006) förespråkar så uppfattar jag det som att pedagogerna Piaget, Dewey och Freire konstaterar att inflytande är ett måste i skolan. Dessa teoretiker främjar för att eleverna själva aktivt ska medverka för att utveckla sig själva och känna möjligheten att kunna påverka i olika frågor som berör dem. Jag uppfattar som att Dewey (1999, Selberg 1999) och teorin om ölearning by doing konstaterar tydligt att eleverna själva och i grunden är aktiva och när man ser till deras driftiga engagemang så är eleverna aktiva genom att effektivt påverka sin undervisning. Det bildas enligt min uppfattning, en indirekt relation mellan eleverna och skolan. Eleverna känner sig viktiga och är en del av skolan. På det sättet upplever eleverna att de kan förändra och påverka i skolan.

Enligt min uppfattning så syftar Piaget (Imsen 2006) på att eleverna med hjälp av drivkraften från lärarna kan skifta roll, från individuellt tänkande till ett socialt tänkande. Han menar även att eleverna övergår från en passiv roll till en aktiv roll vid ökat deltagande i skolsituation. Detta för att eleverna, enligt Piaget, lär sig bäst genom att undersöka och utforska. Freire (1970) menar i sin tur att katederundervisning är en något mekaniskt inlärningsmetod där eleverna matas in informationen. Läraren, enligt Freire (1970), blir den som vet mest och eleven den som vet minst, tänker ingenting och agerar efter lärarens handlingar. Freire (1970) menar också att lärarna ska lyfta fram eleven genom dialog och vägledning samt få dem att bli aktiva och engagerade för att forma sitt eget lärande.

Tidigare forskningar som har gjorts av Selberg (1999, 2001) och Forsberg (2000) visat att elever har bristande inflytande i klassrummet och att lärarna styr väldigt mycket. Författarna Selberg (1999, 2001) och Forsberg (2000) har gjort forskningar som har visat att elever inte har särskilt mycket inflytande i skolan. Författarna har visat att elevinflytande är begränsat i klassrummet och att eleverna borde ha ökat delaktighet. Enligt författarna så ger lärarna eleverna korta instruktioner och då upplever inte eleverna att de har möjlighet att påverka undervisningen, arbetsmetod och planeringen. Författarna konstaterade att elever som arbetade och strävade efter ökat inflytande ökade sin motivation och visade bättre resultat.

Det som var genomgående i mitt resultat som pekar vad Selberg (1999, 2001) och Forsberg (2000) tidigare har forskat om elevinflytande i skolan är att, elever har bristande och begränsat inflytande i klassituation t.ex. planering, arbetsmetod och undervisning. Detta överensstämde med mitt resultat, där mer än majoriteten av eleverna som svarade i

elevinflytande i arbetsområden, arbetssätt och
tester och prov.

Författarna Lindgren (1994) såsom Selberg (1999, 2001) konstaterade i sina tidigare forskningar att lärarna måste ge ifrån sig lite inflytande. Enligt författarna så är lärarnas syn på elever är oerhört viktiga. Om lärarna, enligt författarna, ser elever som ett objekt, som ska matas med kunskaper, framstår läraren som den aktive och eleven den passive. Då får inte eleverna, enligt författarna, vara med och gemensamt besluta saker som berör skolsituationen. Om lärarna däremot är rädda för att misslyckas så blir det knappast varierat arbetssätt och valmöjligheter för eleverna blir liten. Författarna Lindgren (1994) och Selberg (1999, 2001) konstaterade att lärarna inte vågade dela med sig inflytande eftersom lärarna är auktoritära och har makten i klassrummet.

Vad tidigare forskningar (Selberg 1999 & 2001, Forsberg 2000 och Lindgren 1994) har visat om elevinflytande, som pekar i mitt resultat är att lärarna inte lämnar ifrån sig inflytande till eleverna. Det som var tydligt i mitt resultat som pekar på vad tidigare forskningar konstaterat är att, det fanns lärare som förespråkade markeringar och ramar. Därför kan inte eleverna ha inflytande eftersom lärarna sätter hinder dvs. ramar och markeringar för eleverna. Däremot visade i mitt resultat att det fanns lärare som förespråkade ökat elevinflytande för att det var viktigt att ha elevers delaktighet och beslut i planering, undervisning och arbetsmetod. Detta för att eleverna tog allt mer ansvar för sin inläring.

Sammanfattningsvis innebär det att, trots att tidigare forskningar (Selberg 1999 & 2001, Forsberg 2000 och Lindgren 1994) visat att det är lönande och ger bättre resultat för eleverna att ha inflytande i klassen, så visar det i mitt resultat att det inte har skett några drastiska förändringar. Det betyder alltså att elevers inflytande sedan tidigare forskningar inte har förbättrats. Däremot visar det vad tidigare forskningar konstaterade om att lärarna inte vågade lämna ifrån sig elevinflytande, pekar i mitt resultat på att lärarna försöker åtminstone att ge elever mer inflytande i klassen.

Trots att det står i läroplanen att det ska finnas elevinflytande på skolan, trots att flera teorier (Dewey 1999, Selberg 1999, Freire 1970 och Piaget 2006) har visat att elevinflytande är viktigt på skolan, så har flera tidigare forskningar (Selberg 1999 & 2001, Forsberg 2000 och Lindgren 1994) visat att det råder brist på elevinflytande på skolan. Eleverna känner att de

r har även visat tydligt att det finns en aning hierarki på skolan. Det råder sällan elevinflytande på skolan och skolan bestämmer själv över innehåll och undervisningen. På det sättet gör skolan egna tolkningar om elevinflytande.

I dagens skolverksamhet finns det en del skolor där eleverna har mer inflytande än i andra skolor. I en bra miljö finns det klar kommunikation mellan elever och lärare ó en demokratisk ledarstil. Där får eleverna oerhört stora möjligheter att förbättra sina demokratiska läroprocesser. Det kan variera beroende på hur läraren arbetar för att utveckla elevens kunskaper utifrån förutsättningarna.

Sammanfattningsvis kan jag konstatera att flera teorier av (Dewey 1999, Selberg 1999), Freire (1970) och Piaget (Imsen 2006) och tidigare forskningar (Selberg 1999 & 2001, Forsberg 2000 och Lindgren 1994) har visat sig tydligt att elever har känt sig frustrerade över att de inte får bestämma någonting i skolverksamheten, miljön där deras framtid är avgörande. Samtidigt anser jag också att verkligheten, alltså i skolmiljön har det visat att elever inte har så mycket inflytande. Det visar däremot att vissa förbättringar som har framkommit i forskningarna men det finns fortfarande mycket att jobba med. Det handlar om elevers framtid, utbildning och lärande. Därför är det fortfarande ett ämne som diskuteras bland politikerna.

10. Metoddiskussion

Jag valde att använda mig av enkätundersökning på elever som gick i nian i olika arbetslag på en grundskola. Genom att använda elevperspektiv, ville jag få en bild av hur elever ser på elevinflytande. Jag genomförde enkätundersökningen tidigt på morgonen. Resultatet kunde ha sett annorlunda ut om jag hade genomfört det på en fredag eftermiddag eller på en sista lektion. Det kanske även hade sett annorlunda ut om eleverna hade fått mer öppna frågor för att beskriva än att ringa in bestämda svarsalternativ. Men då hade kanske risken varit större att jag hade fått olika svarsalternativ och svårare att bearbeta datainsamlingen. Svarsalternativen har motsvarat den nivån som jag har presenterat under metodkapitlet. Jag känner att jag har gett en tydlig bild av hur elever ser på elevinflytande och det jag har mätt i enkäten har varit relevant i mitt sammanhang. Därigenom så har jag uppnått den validitet jag eftersträvade. Jag valde att ha fyra svarsalternativ på enkätfrågorna för att eleverna ska ta ställning. Det fanns ingen neutralt svarsalternativ eftersom jag upplevde att eleverna skulle välja neutralt för

eleverna till att ta ställning i varje fråga. Därför kunde resultatet ha sett annorlunda ut. Jag hade från nio frågor i enkäten. Jag har redovisat i resultatdelen fem av nio frågorna och resterande svaren finns i bilaga 1. Resultaten visade att svaren inte skiljde sig och den påverkade inte resultaten.

Jag använde mig av enskilda intervjuer för att få var och en lärares syn på elevinflytande. Hade resultatet varit annorlunda om jag hade intervjuat alla lärare på en och samma gång. Då tror jag att risken skulle vara rätt så stor att lärarna kunde påverka varandra och ge en gemensam bild. Det kan även vara så att lärarna ville ge svar som intervjuaren ville höra eller känna press av vad majoriteten svarade. Jag upplevde dock att intervjuerna gick bra och stämningen var avslappnat. Intervjudeltagarna valdes medvetet där enda kriteriet var att de skulle vara SV/SO lärare. Resultatet hade kunnat se annorlunda om jag valt lärare med MA/NO ämnen, eftersom arbetssätt och undervisning kan se olika ut. En del av frågorna som jag hade i intervjun var utformade på det viset att jag kunde få exakta svar. Vissa frågor var öppna för att få lärarnas åsikter och tankar om elevinflytande.

Därför bör man vara medveten om att mitt syfte med enkätundersökning av hur elever ser på elevinflytande och intervjuer med lärarna, inte varit att ge ett generellt svar på hur elever ser på elevinflytande på den svenska skolan. Mitt syfte har inte heller varit att avspegla könsfördelningen. Avsikten har däremot varit att visa hur elever lokalt, på min skola ser på elevinflytande. Det är alltså omöjligt att säga att mina resultat ska spegla alla skolor, lärare och elever.

11. Relevans för yrkesutövning

Det är viktigt för mig som framtida lärare att vara medveten om att skolan ska vara en demokratisk verksamhet där elevinflytande tillämpas och används flitigt. Av den anledningen är det av största vikt att jag som blivande lärare, är medveten om hur elever och lärare ser på elevinflytande samt att jag kan förhålla mig till det på det bästa möjliga sätt. Jag tycker det är viktigt att kategorierna arbetsområden, arbetssätt och tester och prov, som jag har valt i uppsatsen, är uppenbar i skolan för elever och lärare. Det har visat i tidigare forskning (Selberg 1999 & 2001, Forsberg 2000 och Lindgren 1994) att elevinflytande kan ge positiva effekter för inläringen och bättre resultat hos eleverna. Detta är något som jag tycker, lärarna

ktigt att jag som blivande lärare vet hur elever och lärare känner möjligheterna och svårigheterna med elevinflytande. Detta för att jag ska veta hur jag ska erbjuda eleverna delaktighet och förebygga hinder som jag kommer att möta på vägen.

12. Vidare forskning

Efter att avslutat studien om elevinflytande så tycker jag att det hade varit intressant att forska vidare om hur läroplanen har formats. Samtidigt hade det varit intressant och göra en studie om hur lärarna definierar läroplanen, eftersom varje lärare har läroplanen i arbetsrummet som de kan utgå ifrån. Däremot så finns det ingen läroplan i klassrummet som eleverna kan utgå ifrån. Läroplanen är något som berör främst eleverna och därför hade det varit intressant att forska vidare om, varför läroplan inte finns tillgänglig för eleverna lika mycket som den är tillgänglig för lärarna.

Davidsson, B och Patel R (1994). *Forskningmetodikens grunder*. Studentlitteratur: Lund

Dewey, John (1999). *Demokrati och utbildning*. Göteborg Daidalos AB

Ejlertsson, Göran (2005). *Enkäten i praktiken, En handbok i enkätmetodik*. Studentlitteratur:
Lund

Ekman, Joakim & Todosijevic, Sladjana (2003). *Unga demokrater ó en översikt av den aktuella forskningen om ungdomar, politik och skolans demokrativärden*. Myndigheten för Skolutveckling

Forsberg, Eva (2000). *Elevinflytandets många ansikten*. Uppsala:Universitas Upsaliensis

Freire, Paulo (1970). *Pedagogik för förtryckta*. Gummessons Boktryckeri Falköping

Hartman, Jan (2003). *Vetenskaplig tänkande, från kunskapsteori till metodteori*. Lund:
Studentlitteratur

Imsen, Gunn (2006). *Elevens värld*. Lund: Studentlitteratur

Isling,Åke (1988). *Kampen för och emot en demokratisk skola 2 ó Det pedagogiska arvet*.
Stockholm: Sober förlags AB

Kvale, Steinar (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur

Lindgren, Anita (1994). *Om elevinflytande i skolan*. Göteborg: Förlagshuset Gothia

Lindqvist, Gunilla (1999). *Vygotskij och skolan*. Lund: Studentlitteratur

Patel, Runa och Tebelius, Ulla (red) (1987). *Grundbok i forskningsmetodik*. Lund:
Studentlitteratur

Selberg, Gunvor (1999). *Elevinflytande i lärandet, en studie om vad som händer när elever har inflytande i sitt eget lärande och när elever har olika erfarenheter av sådant inflytande*. Doktorsavhandling Luleå Universitet

Selberg, Gunvor (2001). *Främja elevers lärande genom inflytande*. Lund: Studentlitteratur

Skolverket (1998). *Jag vill ha inflytande över allt*. Stockholm: Liber Distribution, Publikartjänst

Skolöverstyrelsen (1962). *Läroplan för grundskolan*. Stockholm: Kungliga Skolöverstyrelsen.

Skolöverstyrelsen. (1969). *Läroplan för grundskolan*. Stockholm: Utbildningsförlaget.

Skolöverstyrelsen. (1980). *Läroplan för grundskolan, allmän del, Lgr 80*. Stockholm: Utbildningsförlaget.

SOU 1992:94. *Skola för bildning*. Betänkande av läroplanskommittén. Stockholm: Allmänna förlaget.

Stensmo, Christer (2002). *Vetenskaplig och metod för lärare*. Graftryckeri AB:Uppsala

Stukat, Staffan (2005). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Studentlitteratur:Lund

Utbildningsdepartementet (1996). SOU 1996:22. *Inflytande på riktigt. Om elevers rätt till inflytande, delaktighet och ansvar*. Delbetänkande av Skolkommittén. Utbildningsdepartementet.

Tham, Amelie (1998). *Jag vill ha inflytande över allt* (Skolverket). Stockholm: Enskede offset

Trost, Jan (1997) och (2005). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur

Utbildningsdepartementet (1994). *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet och de frivilliga skolformerna, Lpo94 & Lpf94*. Stockholm: Utbildningsdepartementet

Utbildningsdepartementet (1996). SOU 1996:22. *Inflytande på riktigt. Om elevers rätt till inflytande, delaktighet och ansvar*. Stockholm: Regeringskansliets förvaltningskontor.

det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen
och fritidshemmet Lpo94. Västerås: Skolverket och CE Fritzes AB

Zackari, Gunilla & Modigh, Fredrik (2002). *Värdegrundsboken ó om samtal för demokrati i skolan*. Utbildningsdepartementet, Regeringskansliet

Publikationer:

Skolverkets lägesbedömning 2005 av Förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och vuxenutbildning, rapport 264:2005 (2005). Skolverket: Stockholm.

Skollagen, SFS nr: 1985:1100, Utbildningsdepartementet, utfärdad: 1985-12-12, ändring införd: t o m SFS 2005:21

Utbildningsdepartementet SOU 1997: 21, utgivet 14 februari 1997 Växa i lärande - Förslag till läroplan för barn och unga 6-16 år

<http://www.sweden.gov.se/content/1/c6/02/52/15/d3287785.pdf>

Skolverket 2007, utgivet 24 november 2008, Skolverkets arbete med elevinflytande och arbetssätt och arbetsformer i skolan

[http://www.skolverket.se/sb/d/193/url/0068007400740070003a002f002f007700770034002e0073006b006f006c007600650072006b00650074002e00730065003a0038003000380030002f00770074007000750062002f00770073002f0073006b006f006c0062006f006b002f0077007000750062006500780074002f0074007200790063006b00730061006b002f005200650063006f00720064003f006b003d003300390032/target/Record%3Fk%3D392](http://www.skolverket.se/sb/d/193/url/0068007400740070003a002f002f0077007700770034002e0073006b006f006c007600650072006b00650074002e00730065003a0038003000380030002f00770074007000750062002f00770073002f0073006b006f006c0062006f006b002f0077007000750062006500780074002f0074007200790063006b00730061006b002f005200650063006f00720064003f006b003d003300390032/target/Record%3Fk%3D392)

Internet:

Nationalencyklopedin www.ne.se

Enkätfrågor om elevinflytande i skolverksamheten

Skola:

Svaren: 1= Aldrig 2=Sällan 3= Ofta 4= Alltid

1. Vad innebär inflytande för dig som elev?

2. Hur omfattande ser ditt inflytande ut i klassrummet?

1 2 3 4

Får du vara med och:

3. bestämma om vad som ska tas upp på lektionerna?

1 2 3 4

4. avgöra vilka arbetsområden som ska tas upp?

1 2 3 4

5. bestämma om hur ni ska redovisa vad ni har kommit fram till?

1 2 3 4

6. framföra om hur ni ska arbeta?

1 2 3 4

7. säga till om hur ni ska göra tester, prov eller redovisning?

1 2 3 4

8. bestämma om hur ni placeras i klassrummet?

1 2 3 4

9. yttra er om när lektionerna ska hållas på dagen, dvs. schemat?

1 2 3 4

vären

Hej!

Jag heter Ismail Akgun och är lärarstudent på Högskolan i Halmstad. Jag studerar just nu min sista termin och skriver examensarbete som handlar om elevinflytande i skolverksamheten.

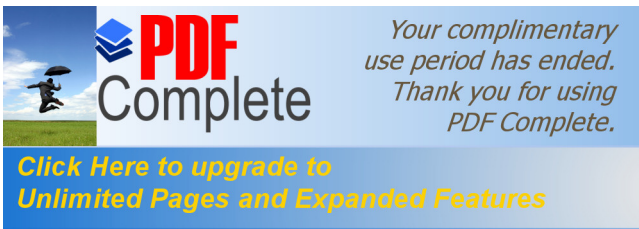
Syftet med min uppsats är forska om elevinflytande och ansvar i skolväsendet. Då är tanken att jag ska undersöka om hur elevinflytande fungerar i främst klassrummet. Frågeställningar som hur mycket vill eleverna bestämma i skolan och deras syn och tankar om inflytandet. Jag kommer främst att lämna en enkät som består av nio frågor till elever i årskurs tre.

Jag uppskattar verkligen om jag får komma till er skola och lämna ut enkäten till eleverna.

Eftersom mitt område handlar om elevinflytande i skolan så är det viktigt jag får elevernas tankar och syn. Samtidigt så vill jag med denna blankett fråga om jag får ställa er några frågor så att jag har lärarens syns i fråga om elevinflytande. Det är givetvis väldigt viktigt att poängtera att deltagande av intervju från lärarens sida och enkät från studenternas sida utan tvekan frivilligt.

Tack på förhand

Med vänlig hälsning/Ismail Akgun

Skola:

Namn:

Ämnen:

Bakgrund:

- Beskrivning av skolan, organisationen & arbetslaget på Getingeskolan.
- Vilka står bakom organisationen i skolan, lärarens syn på organisationen, förändring och utveckling.

Intervju med läraren:

- Läraren: Varför blev du lärare och beskriv kort om vilka ämnen och årskurser du undervisar.
- Hur ser du på dagens lärarroll i dagens skolverksamhet?
- Hur ser du på läroplanen och använder du den aktivt/inaktivt? Vad spelar den för roll för undervisningen?
- Hur ser du på elevernas inflytande? På vilket sätt påverkar den undervisningen?
- Beskriv ditt arbetssätt. Vad är tanken med de arbetssätten, konsekvenser/följder hos eleverna?
- Hur ser elevernas inflytande ut i verksamheten?
- Hur ser skolan/arbetslaget och läraren på elevinflytande? Hur påverkar skolan och arbetslaget din undervisning i syfte om elevinflytande?
- Hur ser framtiden och utvecklingen ut, elevinflytande i läroplanen?